

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Α΄ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ

**ΣΤΟΧΟΙ, ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ
ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ**

Σεπτέμβριος 2007

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1	Εισαγωγή	4
2	Το Πλαίσιο Αξιολόγησης της Εκπαίδευσης	9
2.1	Γενικά	9
2.2	Τα Στοιχεία του Συστήματος Αξιολόγησης.....	9
2.3	Το Σχολείο ως Παράγοντας Αξιολόγησης.....	13
2.4	Η Αξιολόγηση στη Ευρωπαϊκή Ένωση	14
2.4.1	Η Πολιτική της Ε.Ε.	14
2.4.2	Συστήματα Αξιολόγησης στις Χώρες της Ε.Ε.	17
2.5	Η Αξιολόγηση στην Ελληνική Εκπαίδευση.....	20
2.5.1	Ιστορική Ανασκόπηση.....	20
2.5.2	Η Αξιολόγηση της Εκπαίδευσης στο Γ΄ Κ. Π. Σ.....	25
2.5.3	Η Αξιολόγηση της Εκπαίδευσης στη Νέα Προγραμματική Περίοδο	
3	Στόχοι της Μελέτης.....	30
3.1	Το Πλαίσιο της Τεχνικής Βοήθειας του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ	30
3.2	Αξιοποίηση Διεθνούς Εμπειρίας.....	31
3.3	Αξιοποίηση της Ελληνικής Εμπειρίας.....	32
3.4	Εφαρμοσιμότητα των προτάσεων	33
3.5	Πληρότητα των προτάσεων	33
3.6	Διοίκηση Βάσει Στόχων και Εφαρμογή Συστημάτων Δεικτών	34
3.6.1	Συστήματα Δεικτών Απόδοσης	35
3.6.2	Προϋποθέσεις και Προβλήματα Εφαρμογής	36
3.6.3	Βασικές αρχές συστήματος δεικτών.....	38

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

4	Περιεχόμενο Μελέτης	41
4.1	Στόχοι και Μεθοδολογία	41
4.2	Συγκριτική Αξιολόγηση Ευρωπαϊκών Συστημάτων.....	41
4.3	Προτάσεις Μελέτης	42
5	Μεθοδολογία Υλοποίησης	46
5.1	Γενική Μεθοδολογία Υλοποίησης	46
5.2	Ανάλυση Μεθοδολογίας Υλοποίησης	53
5.3	Ανάλυση Εργασιών	58
Στάδιο Ι.	Σχεδιασμός Έργου	58
	Δραστηριότητα 1.01 Καθορισμός Προδιαγραφών	58
	Δραστηριότητα 1.02 Προγραμματισμός Έργου	59
Στάδιο ΙΙ.	Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης	61
	Δραστηριότητα 2.01 Συστήματα Αξιολόγησης στην Ε.Ε.	61
	Δραστηριότητα 2.02 Συστήματα Αξιολόγησης στην Ελλάδα.....	62
	Δραστηριότητα 2.03 Συγκριτική Αξιολόγηση	63
Στάδιο ΙΙΙ.	Διαμόρφωση Προτάσεων	65
	Δραστηριότητα 3.01 Διαμόρφωση Εναλλακτικών Μοντέλων.....	65
	Δραστηριότητα 3.02 Ανάλυση Εναλλακτικών Μοντέλων	66
	Δραστηριότητα 3.03 Υλοποίηση Εναλλακτικών Μοντέλων.....	66
5.4	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης	68
	Πηγές και Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	70

1 Εισαγωγή

Το έργο της **Μελέτης Αποτύπωσης Συστήματος Αξιολόγησης της Εκπαίδευσης**, έχει ως αντικείμενο την καταγραφή και ανάλυση των συστημάτων αξιολόγησης που εφαρμόζονται στα εκπαιδευτικά συστήματα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη διαμόρφωση προτάσεων που θα αφορούν την ανάπτυξη αντίστοιχων αξιόπιστων και λειτουργικών συστημάτων και μηχανισμών αξιολόγησης όλων των σημαντικών παραμέτρων της παρεχόμενης πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης από το Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Η παρούσα έκθεση αποτελεί το πρώτο παραδοτέο της συνολικής μελέτης και εστιάζει σε δύο κυρίως σημεία:

- Στην αναλυτική περιγραφή των στόχων και του περιεχομένου της **Μελέτης Αποτύπωσης Συστήματος Αξιολόγησης της Εκπαίδευσης**, έτσι ώστε να υπάρχει σαφής οριοθέτηση του πλαισίου που θα κινηθεί το έργο σε επίπεδο καταγραφής και ανάλυσης δεδομένων όσο και σε επίπεδο προτάσεων.
- Στην αναλυτική περιγραφή της μεθοδολογίας υλοποίησης της μελέτης με την εξειδίκευση και χρονοπρογραμματισμό των επιμέρους εργασιών και βημάτων που απαιτούνται για την αποδοτική και αποτελεσματική ολοκλήρωσή της.

Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει σαφές ότι η βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης είναι ένα από τα βασικά μελήματα των εκπαιδευτικών πολιτικών των Ευρωπαϊκών χωρών, ως μέσο ενίσχυσης του εθνικού οικονομικού ανταγωνισμού και της κοινωνικής συνοχής. Η αντίληψη ότι η βελτίωση της ποιότητας απαιτεί αλλά και συνεπάγεται την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών συστημάτων, θεωρείται δεδομένη.

Βάσει αυτής της διαπίστωσης, η παρούσα μελέτη εστιάζει στο πώς θα γίνει αυτή η αξιολόγηση, ποια θα είναι τα κριτήριά της και κυρίως, ποια τα μέσα για την επίτευξη των επιθυμητών στόχων του εκπαιδευτικού συστήματος.¹

¹ Για λόγους οικονομίας, διευκρινίζεται ότι σε οποιοδήποτε σημείο της παρούσας μελέτης γίνεται λόγος για «εκπαιδευτικό σύστημα», εννοείται η Πρωτοβάθμια, η Δευτεροβάθμια και η Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση στο πλαίσιο του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος, που αποτελούν και αντικείμενο της μελέτης

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Συνοψίζοντας το περιεχόμενο του παρόντος παραδοτέου - πρώτου μέρους της συνολικής **Μελέτης Αποτύπωσης Συστήματος Αξιολόγησης της Εκπαίδευσης** - έχουμε την ανάπτυξη πέντε βασικών ενοτήτων:

Η πρώτη ενότητα, «**Πλαίσιο της Αξιολόγησης της Εκπαίδευσης**» εξετάζει τις βασικές παραμέτρους του ζητήματος της αξιολόγησης στην εκπαίδευση και θέτει τους βασικούς άξονες αντιμετώπισής του, βάσει των σύγχρονων αναγκών και απαιτήσεων. Ειδικότερα, αναλύονται οι παράγοντες που συνθέτουν ένα ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης καθώς και τομείς της συνολικής εκπαιδευτικής διαδικασίας που πρέπει κατά προτεραιότητα να αξιολογηθούν. Ταυτόχρονα, αναλύεται για ποιο λόγο το ίδιο το σχολείο, η σχολική δηλαδή μονάδα, ως κύτταρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι ο κρίσιμος παράγοντας στον οποίο πρέπει να εστιάζει το σύστημα αξιολόγησης.

Παράλληλα στην ίδια ενότητα, γίνεται μια συνοπτική αναφορά του ρόλου που έχει σήμερα το θέμα της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού συστήματος, ως βασικό συστατικό της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη μιας κοινωνίας γνώσης και κοινωνικής συνοχής. Επίσης γίνεται μια πρώτη σκιαγράφηση των σύγχρονων αντιλήψεων διαφόρων Ευρωπαϊκών κρατών γύρω από τα θέματα της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών τους συστημάτων.

Ακολουθεί μια σύντομη αναδρομή στο θέμα της αξιολόγησης στο Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και μια αναφορά στο κανονιστικό πλαίσιο και τους φορείς που έχουν κρίσιμο ρόλο σε θέματα αξιολόγησης. Παράλληλα γίνεται αναφορά σε σχετικά έργα και δράσεις που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του Γ' ΚΠΣ καθώς επίσης και στα θέματα αξιολόγησης όπως αντιμετωπίζονται στα πλαίσια της ερχόμενης προγραμματικής περιόδου.

Βάσει αυτού του πλαισίου αναφοράς, στην επόμενη ενότητα «**Στόχοι της Μελέτης**» τίθεται και αναλύεται το πλέγμα των απαιτήσεων από το συνολικό αποτέλεσμα του έργου.

Βασικός στόχος της Μελέτης είναι η διατύπωση ρεαλιστικών και συγκεκριμένων προτάσεων που θα συμβάλουν στην ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού συστήματος αξιολόγησης στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια εκπαίδευση και στην αρχική επαγγελματική κατάρτιση, στο πλαίσιο του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Για την εξυπηρέτηση αυτού του κεντρικού στόχου, επιμέρους στόχοι που αναγνωρίζονται είναι οι εξής:

- Διεξοδική και αξιόπιστη ανάλυση των υφιστάμενων Ευρωπαϊκών συστημάτων των χωρών της Ε.Ε., με σκοπό την ανάδειξη των σύγχρονων βέλτιστων πρακτικών

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Προώθηση ενός ολοκληρωμένου μοντέλου που θα καλύπτει όλους τους τομείς αξιολόγησης και ιδιαίτερα την μακροσκοπική αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος μέσω συγκεκριμένων μακροσκοπικών δεικτών, την αξιολόγηση της σχολικής μονάδας, των εκπαιδευτικών και των μαθητών
- Κατάλληλη προσαρμογή των βέλτιστων αυτών πρακτικών στις συνθήκες και ιδιαιτερότητες του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος ώστε οι προτάσεις να είναι άμεσα εφαρμόσιμες και αποτελεσματικές.
- Αξιοποίηση της θετικής και αρνητικής εμπειρίας από τις έως σήμερα αντίστοιχες προσπάθειες εφαρμογής της αξιολόγησης.
- Συνέπεια με τις αρχές και προτεραιότητες της πολιτικής της Ε.Ε. αλλά και τις επιδιώξεις της εθνικής πολιτικής για τη Παιδεία, όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τα προγραμματικά κείμενα της περιόδου 2007-2013 και το νέο Τομεακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση.
- Αξιοποίηση των απόψεων και της εμπειρίας όλων των φορέων που εμπλέκονται με τη διαδικασία αξιολόγησης και διαμόρφωση όχι μίας αλλά περισσότερων εναλλακτικών προτάσεων ώστε οι αρμόδιοι φορείς να μπορούν να επιλέξουν για υλοποίηση την κατάλληλη ανάλογα με τις συνθήκες που θα διαμορφωθούν.
- Αναλυτική αναφορά σε θέματα απαιτούμενων υποδομών για την υλοποίηση οποιουδήποτε συστήματος αξιολόγησης προκριθεί και που θα μπορεί να λειτουργήσει και να ανατροφοδοτηθεί.
- Αναλυτικός προσδιορισμός του κόστους εφαρμογής κάθε προτεινόμενου συστήματος με βάση αντικειμενικά στοιχεία
- Εντοπισμός όχι μόνο των βέλτιστων αλλά και χειρίστων πρακτικών που μπορούν να αναδείξουν έγκαιρα πιθανά προβλήματα και αδυναμίες των προτεινόμενων συστημάτων αξιολόγησης
- Επαρκής ανάλυση και χρονοπρογραμματισμός των απαιτούμενων δράσεων και ενεργειών για την υλοποίηση του συστήματος.

Στην τρίτη ενότητα που ακολουθεί, με τίτλο **«Περιεχόμενο της Μελέτης»**, γίνεται ο καθορισμός των τεχνικών προδιαγραφών του τελικού παραδοτέου της Μελέτης και οριοθετείται η θεματολογία της.

Σύμφωνα με αυτά, η Μελέτη στην τελική της μορφή, πέραν των γενικότερων αναφορών σε θέματα αξιολόγησης, θα περιλαμβάνει:

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Καταγραφή και αποτύπωση των συστημάτων αξιολόγησης των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με ιδιαίτερη επικέντρωση σε θέματα όπως, αξιολογούμενοι τομείς της εκπαιδευτικής διαδικασίας, φορείς αξιολόγησης, αξιολογητές, διαδικασίες αξιολόγησης και διαχείρισης αποτελεσμάτων.
- Συγκριτική αξιολόγηση των παραπάνω μοντέλων και συστημάτων με σκοπό την ανάδειξη των στοιχείων που ορίζουν τις «βέλτιστες πρακτικές» και μπορούν να υιοθετηθούν από το Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.
- Εναλλακτικά προτεινόμενα μοντέλα και συστήματα αξιολόγησης με ιδιαίτερη ανάλυση σε θέματα διαδικασιών που να καλύπτουν όλους τους σημαντικούς τομείς του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, όπως αξιολόγηση σχολικών μονάδων, διδασκόντων, εκπαιδευτικού περιεχομένου, βιβλίων και εκπαιδευτικού υλικού, υποδομών κλπ.
- Αναλυτική πρόταση για τη διαδικασία εφαρμογής κάθε προτεινόμενου συστήματος με έμφαση σε θέματα χρονοπρογραμματισμού και προϋπολογισμού αναγκαίων δράσεων και έργων, δυνητικών φορέων υλοποίησης, απαραίτητων υποδομών για την υλοποίηση και αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος.

Η τελευταία ενότητα του παρόντος, **«Μεθοδολογία Υλοποίησης»**, αναλύει τη διαδικασία διοίκησης και διαχείρισης του συνολικού έργου και τους παράγοντες που θεωρούνται κρίσιμοι για την επιτυχία του, όπως για παράδειγμα, την οργάνωση του Έργου, τον αναλυτικό σχεδιασμό εργασιών, τον έλεγχο προόδου και τις αναφορές, τη διαχείριση των κινδύνων, τη διαχείριση αλλαγών και προβλημάτων, τη διαχείριση της ποιότητας.

Βάσει της γενικής αυτής μεθοδολογίας, στη συνέχεια αναπτύσσεται ο αναλυτικός σχεδιασμός των απαιτούμενων εργασιών σε τρία επίπεδα:

- Στάδια υλοποίησης του έργου, τα οποία ορίζουν τις βασικές φάσεις ανάπτυξης της μελέτης και αντιστοιχούν σε επιμέρους παραδοτέα με αυτόνομο και ολοκληρωμένο χαρακτήρα.
- Δραστηριότητες, οι οποίες χαρακτηρίζουν τις ομάδες συναφών εργασιών στις οποίες αναλύεται κάθε στάδιο υλοποίησης.
- Βήματα, τα οποία χαρακτηρίζουν τις συγκεκριμένες εργασίες που συνθέτουν μια δραστηριότητα.

Βάσει της ανάλυσης αυτής, η υλοποίηση του έργου αναλύεται χρονικά και θεματικά σε τρία στάδια:

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Το **Σχεδιασμό του Έργου**, όπου ορίζονται οι προδιαγραφές, το πλαίσιο και αναλύεται ο προγραμματισμός του έργου. Το στάδιο αυτό έχει ήδη ολοκληρωθεί και αποτέλεσμά του αποτελεί η παρούσα έκθεση.
- Την **Καταγραφή της Παρούσας Κατάστασης**, όπου δίνεται έμφαση σε θέματα αποτύπωσης και συγκριτικής ανάλυσης των μοντέλων αξιολόγησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα.
- Τη **Διαμόρφωση Προτάσεων**, όπου γίνεται η διαμόρφωση και τεκμηρίωση των προτάσεων για την ανάπτυξη ολοκληρωμένων μοντέλων και εναλλακτικών συστημάτων αξιολόγησης του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Στο τέλος του παρόντος κειμένου περιλαμβάνεται κατάσταση με τις βασικές βιβλιογραφικές αναφορές και πηγές που χρησιμοποιήθηκαν κατά την ανάπτυξη του παραδοτέου.

2 Το Πλαίσιο Αξιολόγησης της Εκπαίδευσης

2.1 Γενικά

Η αξία μιας εκπαιδευτικής διαδικασίας ή συστήματος δεν μπορεί να τεκμηριωθεί όταν δεν υπάρχουν και αντικειμενικά κριτήρια αξιολόγησης και κοινώς αποδεκτές διαδικασίες ελέγχου της αποτελεσματικότητάς της.

Με τον όρο αξιολόγηση εννοούμε τη διαδικασία συλλογής και εκτίμησης πληροφοριών σχετικά με το αποτέλεσμα ενός εκπαιδευτικού προγράμματος ή συστήματος, με στόχο την βελτίωση της αποτελεσματικότητάς του. Προφανώς, ο βαθμός επίτευξης των προκαθορισμένων στόχων της εκπαίδευσης δείχνει την αποτελεσματικότητά της.

Μιλώντας λοιπόν για ένα σύστημα αξιολόγησης της εκπαίδευσης, ουσιαστικά περιγράφουμε το μηχανισμό μέσω του οποίου μετράται και προωθείται η ποιότητα της εκπαίδευσης.

Ο σχεδιασμός και ανάπτυξη ενός αξιόπιστου και αποτελεσματικού Συστήματος Αξιολόγησης της Εκπαίδευσης, που θα ανταποκρίνεται στους στόχους και τις ανάγκες της σύγχρονης παιδείας, προϋποθέτει την εξέταση και καθορισμό των βασικών χαρακτηριστικών του, την ιστορική εμπειρία από τις προσπάθειες εφαρμογής αντίστοιχων συστημάτων αλλά και τις εκπαιδευτικές και τις στρατηγικές εκπαιδευτικές επιλογές που καλείται να υπηρετήσει.

Το στοιχεία αυτά συνθέτουν και καθορίζουν το πλαίσιο του συστήματος αξιολόγησης και αναλύονται στις ακόλουθες παραγράφους:

2.2 Τα Στοιχεία του Συστήματος Αξιολόγησης

Η βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης είναι βασικό μέλημα καθώς διαπιστώνεται ότι μόνο με αυτόν τον τρόπο μπορούν να ενισχυθούν ο εθνικός οικονομικός ανταγωνισμός και η κοινωνική συνοχή.

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης το θέμα της ποιότητας της εκπαίδευσης γίνεται κεντρικό θέμα από το έτος 2000, καθώς σχετίζεται άμεσα με το στρατηγικό στόχο που τίθεται τότε, δηλαδή «να γίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή».

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Με βάση αυτό, το 2001 συντάσσεται έκθεση² με θέμα τον καθορισμό των μελλοντικών συγκεκριμένων στόχων των εκπαιδευτικών συστημάτων και των συστημάτων κατάρτισης, που θα επιτρέψουν σε όλους τους Ευρωπαίους πολίτες να συμμετάσχουν στη νέα κοινωνία της γνώσης.

Η έκθεση αυτή διαπιστώνει ότι η εκπαίδευση και η κατάρτιση αντιπροσωπεύουν ένα κατ' εξοχήν μέσο για την κοινωνική και πολιτισμική συνοχή καθώς και ένα σπουδαίο οικονομικό πλεονέκτημα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και του δυναμισμού της Ευρώπης. Το ζητούμενο είναι, μεταξύ άλλων, να ενισχυθεί η ποιότητα της κατάρτισης των διδασκόντων και των υπεύθυνων κατάρτισης, η ενίσχυση της ποιότητας του εξοπλισμού των σχολικών ιδρυμάτων και των ιδρυμάτων κατάρτισης με τη βέλτιστη χρήση των πόρων. Αποτελεί επίσης προτεραιότητα, η βελτίωση της ποιότητας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και η εξισορρόπηση πόρων και αναγκών, κάτι που θα επιτρέψει στα σχολικά ιδρύματα να πραγματοποιήσουν νέες συμπράξεις που θα τα βοηθήσουν στο νέο τους ρόλο, ο οποίος είναι περισσότερο διαφοροποιημένος απ' ό,τι στο παρελθόν.

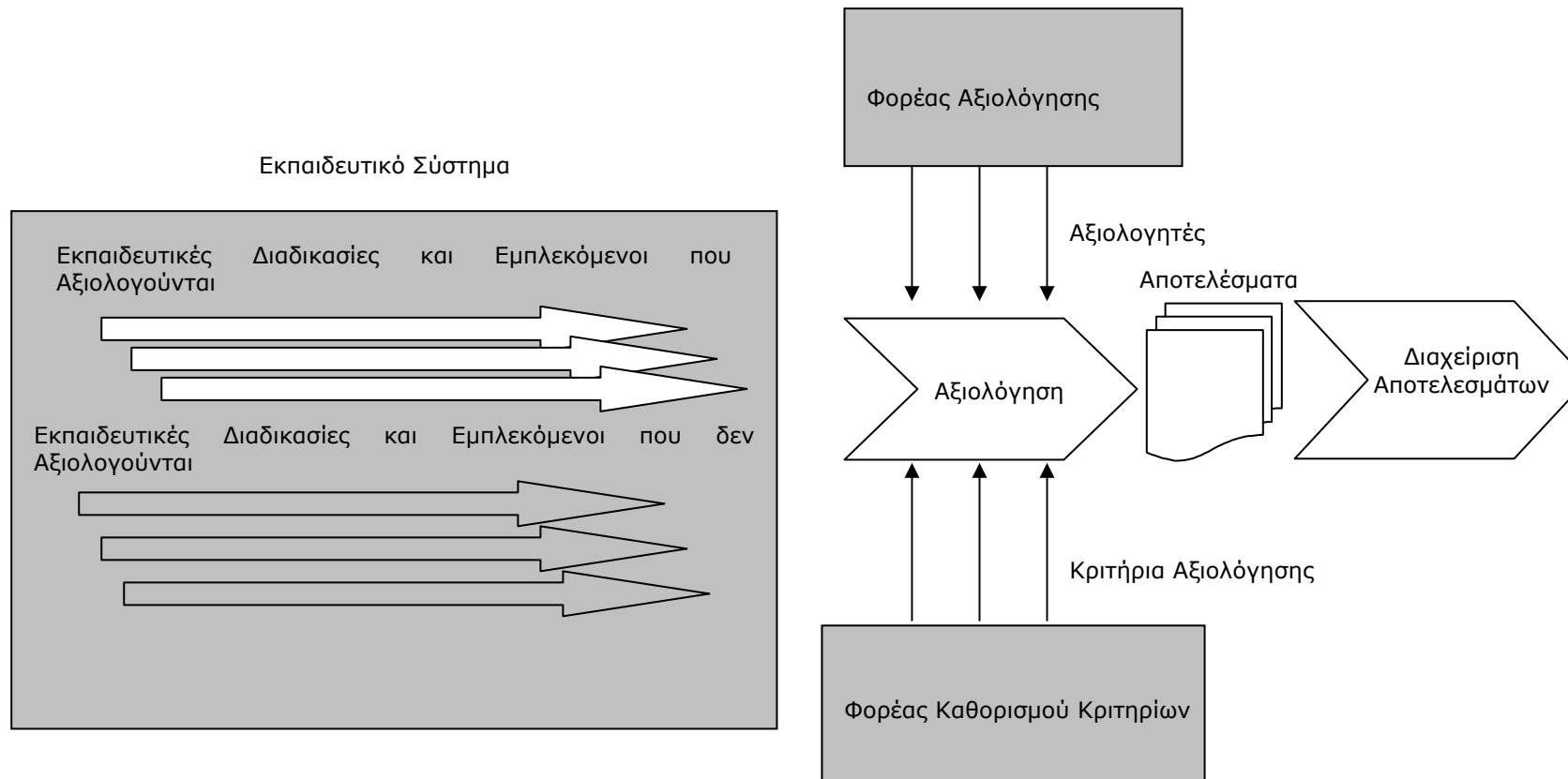
Η ιδέα ότι η βελτίωση της ποιότητας της εκπαιδευτικής διαδικασίας συνεπάγεται την αξιολόγησή της, θεωρείται δεδομένη και είναι προφανώς πολύ σημαντικό το πώς θα γίνει αυτή η αξιολόγηση, ποια τα κριτήρια και τα μέσα για την επίτευξη των επιθυμητών στόχων. Με άλλα λόγια η αξιολόγηση απαιτεί την ανάπτυξη και λειτουργία ενός ιδιαίτερου μηχανισμού, δηλαδή ενός Συστήματος Αξιολόγησης.

Είναι λοιπόν σημαντικό να αποσαφηνισθεί ποια είναι τα βασικά στοιχεία που καθορίζουν ένα σύστημα αξιολόγησης. Τα στοιχεία αυτά είναι ανεξάρτητα από οποιαδήποτε αξιολογική κρίση για το πόσο «καλό» ή «κακό» είναι το ίδιο το σύστημα, η ύπαρξή τους όμως είναι απαραίτητη για να μιλάμε για ένα πλήρες σύστημα αξιολόγησης.

Τα βασικά λοιπόν αυτά στοιχεία που συνθέτουν ένα πλήρες σύστημα αξιολόγησης είναι **ο αξιολογητής, το αξιολογούμενο αντικείμενο** δηλαδή οι τομείς της εκπαιδευτικής διαδικασίας που αξιολογούνται, τα **κριτήρια αξιολόγησης** που χρησιμοποιούνται, οι **διαδικασίες αξιολόγησης** και η **αξιοποίηση των αποτελεσμάτων** της αξιολόγησης. Το σύστημα αξιολόγησης, μπορεί σχηματικά να περιγραφεί μέσω του διαγράμματος της σελίδας που ακολουθεί:

² Έκθεση του Συμβουλίου Παιδείας, της 14ης Φεβρουαρίου 2001, προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο: «Οι συγκεκριμένοι μελλοντικοί στόχοι των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης» [5680/01 EDU 18]

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Διάγραμμα Ι. Σύστημα Αξιολόγησης

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Καθώς όπως θα αναλύσουμε και στη συνέχεια το ίδιο το σχολείο, η σχολική δηλαδή μονάδα, είναι ο βασικός τομέας αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας σύμφωνα με τις σύγχρονες παιδαγωγικές αντιλήψεις, μπορούμε να πάρουμε την περίπτωση της αξιολόγησης ενός σχολείου ως παράδειγμα για την διερεύνηση των προαναφερθέντων στοιχείων.

Μπορούμε κατ' αρχήν να παρατηρήσουμε ότι οι αξιολογητές μπορεί να είναι δύο ειδών: Μπορεί να αναφέρονται ή υπάγονται σε κάποια ευρύτερη αρχή υπεύθυνη για το σχολείο ή την εκπαιδευτική διαδικασία (τοπική, περιφερειακή ή κεντρική) και στην περίπτωση αυτή αναφερόμαστε σε **«εξωτερική αξιολόγηση»** από την άποψη ότι ο αξιολογητής δεν εμπλέκεται άμεσα στις δραστηριότητες του σχολείου που αξιολογείται.

Από την άλλη μεριά μπορεί ο αξιολογητής να είναι κάποιος που εμπλέκεται άμεσα στη λειτουργία του σχολείου, όπως για παράδειγμα ο διευθυντής μιας σχολικής μονάδας, οι διδάσκοντες, οι μαθητές ή επίσης κάποιος που είναι άμεσα εξαρτώμενος, όπως για παράδειγμα οι γονείς των μαθητών. Όλοι αυτοί μπορούν να θεωρηθούν ως μέλη της **«σχολικής κοινότητας»** και στην περίπτωση αυτή που οι αξιολογητές ανήκουν σε αυτή τη **«σχολική κοινότητα»** μπορεί η αξιολόγηση να χαρακτηριστεί ως **«εσωτερική αξιολόγηση»**.

Η αξιολόγηση μπορεί επίσης να ανατεθεί σε ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες ή ειδικούς, οι οποίοι να είναι υπεύθυνοι για τον καθορισμό των κριτηρίων, τη διαδικασία αξιολόγησης αλλά και τη κρίση των αποτελεσμάτων αυτής. Στην ειδική αυτή περίπτωση, ανάλογα με το αν τα αποτελέσματα υποβάλλονται σε όργανο του ίδιου του σχολείου ή όργανο κάποιας υπερκείμενης του σχολείου αρχής (τοπικής, περιφερειακής ή κεντρικής) η διαδικασία μπορεί επίσης να χαρακτηριστεί αντίστοιχα ως εσωτερική ή εξωτερική αξιολόγηση.

Από την άποψη τώρα των αξιολογούμενων στοιχείων μπορούμε να διακρίνουμε τους ακόλουθους βασικούς τομείς:

Εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αφορούν:

- Τη διδασκαλία και μάθηση γνώσεων και δεξιοτήτων.
- Τη διδασκαλία και μάθηση μοντέλων κατάλληλης κοινωνικής συμπεριφοράς και προσωπικής ανάπτυξης, στα οποία μπορούμε να συμπεριλάβουμε και τον επαγγελματικό προσανατολισμό.

Διοικητικές δραστηριότητες, εξίσου σημαντικές για την εύρυθμη λειτουργία ενός σχολείου, που αφορούν:

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού.
- Τη διαχείριση των λειτουργικών μέσων και πόρων.
- Τη διαχείριση κεφαλαιουχικού εξοπλισμού και πόρων.
- Ενέργειες που σχετίζονται με πληροφόρηση, τις εξωτερικές σχέσεις και συνεργασίες.

Οι παραπάνω ενέργειες μπορεί να αξιολογούνται, είναι όμως πολύ σημαντικό για ένα σύστημα το ποιες συγκεκριμένες πλευρές αυτών αξιολογούνται, δηλαδή να εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο τίθενται τα **κριτήρια αξιολόγησης**.

Η **διαδικασία αξιολόγησης** περιλαμβάνει τα διάφορα στάδια και βήματα που ακολουθούνται από τους αξιολογητές. Τέτοιου είδους βήματα μπορεί να αφορούν, για παράδειγμα, την συγκέντρωση στοιχείων και πληροφοριών πριν την επίσκεψη στο σχολείο, την συζήτηση με τους εμπλεκόμενους, την ανασκόπηση για να διαπιστωθεί αν οι συστάσεις που τέθηκαν ως αποτέλεσμα της αξιολόγησης ακολουθήθηκαν κλπ.

Η χρήση των αποτελεσμάτων αφορά τη αξιολογική κρίση που προκύπτει από τη διαδικασία και μπορεί να οδηγεί, για παράδειγμα, σε παραινήσεις, συμβουλές, επιβραβεύσεις ή ποινές αλλά επίσης και τη δυνατότητα συνδυασμένης επεξεργασίας των επιμέρους αποτελεσμάτων σε ευρύτερο γεωγραφικό επίπεδο ώστε να μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα για το εκπαιδευτικό σύστημα ως σύνολο.

2.3 Το Σχολείο ως Παράγοντας Αξιολόγησης

Η έννοια της αξιολόγησης σε ένα δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα μπορεί να έχει διαφορετικές εναλλακτικές μορφές. Για παράδειγμα, μπορούμε να αναφερόμαστε στην αξιολόγηση των ίδιων των μαθητών, την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ως προς την ατομική τους επάρκεια και τα προσόντα, την αξιολόγηση του περιεχομένου της διδασκαλίας, την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού υλικού, όπως βιβλία κλπ.

Μπορούμε επίσης να μιλάμε για αξιολόγηση και να αναφερόμαστε στη γενικότερη αξιολόγηση ενός συστήματος μέσω σειράς μακροσκοπικών δεικτών, όπως για παράδειγμα ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης των μαθητών, αριθμός μαθητών ανά διδάσκοντα, αριθμός μαθητών ανά αίθουσα κλπ.

Παρ' όλα αυτά, η σύγχρονη άποψη και τάση που συνήθως υιοθετείται, υποστηρίζει ότι η αξιολόγηση θα πρέπει να επικεντρώνει στην αξιολόγηση του σχολείου, δηλαδή της σχολικής μονάδας, και με βάση αυτό να γίνεται

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

και αξιολόγηση των υπόλοιπων περιφερειακών στοιχείων του εκπαιδευτικού συστήματος.

Ο λόγος που το σχολείο θεωρείται ότι πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο της αξιολόγησης είναι ότι τα σχολεία γίνονται ολοένα και πιο κεντρικά στις εκπαιδευτικές προκλήσεις,, ενώ τα μέσα για τη διάθεση της εκπαίδευσης αποκεντρώνονται.

Τα εκπαιδευτικά συστήματα τείνουν προς την αποκέντρωση ώστε να προσαρμοστούν στις οικονομικές απαιτήσεις και να αντεπεξέλθουν στην αυξανόμενη ετερογένεια των σχολείων, γεγονός που ενισχύεται και από την απαίτηση ενός σχολείου να μπορεί να ανταποκριθεί στις ιδιαίτερες κοινωνικές και τοπικές ανάγκες.

Το επιχείρημα αυτό γίνεται προφανές καθώς η εμπειρία δείχνει ότι ένα σχολείο που λειτουργεί εύρυθμα και αποτελεσματικά, μπορεί να ανταπεξέλθει ευκολότερα στα επιμέρους προβλήματα που μπορεί να παρουσιαστούν σε μια εκπαιδευτική διαδικασία, όπως για παράδειγμα ένα όχι τόσο καλό βιβλίο, έλλειψη εποπτικού υλικού κλπ, ενώ το αντίστροφο φαινόμενο δύσκολα μπορεί να συμβεί.

2.4 Η Αξιολόγηση στη Ευρωπαϊκή Ένωση

2.4.1 Η Πολιτική της Ε.Ε.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το πλαίσιο για την Ευρωπαϊκή πολιτική γενικότερα στο τομέα της εκπαίδευσης και ειδικότερα στο θέμα της αξιολόγησης, τέθηκε ουσιαστικά στη σύνοδο της Λισσαβόνας το έτος 2000.

Στη συνεδρίασή του αυτή το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε το Συμβούλιο Παιδείας «να επιδοθεί σε γενικότερο προβληματισμό σχετικά με τους συγκεκριμένους μελλοντικούς στόχους των εκπαιδευτικών συστημάτων, επικεντρωμένο σε κοινά μελήματα και προτεραιότητες αλλά σεβόμενο παράλληλα την εθνική ποικιλομορφία», με στόχο να υποβάλει εκτενέστερη έκθεση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο την άνοιξη του 2001». Το Συμβούλιο Παιδείας στη συνεδρίασή του Ιουνίου του 2000, κάλεσε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εκπονήσει ένα σχέδιο της έκθεσης και εκείνη αντίστοιχα κάλεσε τα κράτη μέλη να συμβάλουν στη διαδικασία αυτή απαντώντας σε ένα ερωτηματολόγιο όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο έδωσαν συνέχεια στα συμπεράσματα της Λισσαβόνας στον τομέα της εκπαίδευσης γενικά και στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν τους συγκεκριμένους μελλοντικούς στόχους των εκπαιδευτικών συστημάτων ειδικότερα.

Με βάση τις απόψεις των κρατών - μελών που κατατέθηκαν, διαπιστώνεται ότι μπορεί οι απόψεις να ποικίλουν και να διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό, έδειξαν όμως ορισμένα κοινά μελήματα σχετικά με το μέλλον και τη

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

συμβολή που τα εκπαιδευτικά συστήματα πρέπει να έχουν, εάν θέλουμε να επιτευχθεί ο στόχος της Λισσαβόνας, δηλαδή η Ευρώπη να γίνει «η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή» καθώς και οι γενικότεροι στόχοι τους οποίους η κοινωνία αναθέτει στην εκπαίδευση.

Οι κοινές συνιστώσες των απόψεων που διατυπώθηκαν και άπτονται άμεσα ή έμμεσα με τα θέματα της αξιολόγησης μπορούν να συνοψιστούν ως ακολούθως, αφού πρώτα σημειωθεί ότι οι απόψεις αφορούν τόσο τα εκπαιδευτικά συστήματα όσο και τα συστήματα κατάρτισης:

Ως στόχοι της εκπαιδευτικής εν γένει διαδικασίας αναγνωρίζονται:

- Η ανάπτυξη του ατόμου, το οποίο μπορεί έτσι να υλοποιήσει πλήρως τις δυνατότητές του και να έχει μια ευτυχισμένη και δημιουργική ζωή.
- Η ανάπτυξη της κοινωνίας, ιδίως με τη μείωση των διαφορών και των ανισοτήτων, όπως μεταξύ ατόμων ή ομάδων.
- Η ανάπτυξη της οικονομίας, εξασφαλίζοντας ότι οι διαθέσιμες δεξιότητες στην αγορά εργασίας ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιχειρήσεων και των εργοδοτών.

Αυτό πρέπει να γίνει μέσω μιας στρατηγικής δια βίου μάθησης η οποία θα υπερνικά τους παραδοσιακούς φραγμούς μεταξύ των διαφόρων τμημάτων της επίσημης και της άτυπης εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Όλα τα κράτη μέλη κρίνουν επίσης αναγκαία την αύξηση της ποιότητας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισής τους στους ακόλουθους τομείς:

- Την ποιότητα της διαδικασίας μάθησης τόσο για τους νέους όσο και για τους ενηλίκους.
- Την ποιότητα της διαδικασίας διδασκαλίας, με τις συνέπειες για την αρχική και την ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των εκπαιδευτικών.
- Την ποιότητα των οργάνων και του υλικού διδασκαλίας που διατίθεται προκειμένου να βοηθηθούν οι διδασκόμενοι.

Είναι σαφές ότι οι παραπάνω διαπιστώσεις μπορούν να ερμηνευτούν ως τα κριτήρια αξιολόγησης που ένα σύστημα θα πρέπει να υιοθετήσει ώστε να μπορεί να συμβάλλει στο όραμα που υιοθετεί η Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ειδική αναφορά αξίζει στο σημείο αυτό να γίνει για τις διαπιστώσεις της έκθεσης σχετικά με τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας, τα οποία αποτελούν ένα ουσιώδες τμήμα ενός αποτελεσματικού συστήματος εκπαίδευσης.

Τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας παρέχουν τη δυνατότητα στα σχολεία και στα ιδρύματα κατάρτισης να εξετάσουν τους τρόπους με τους οποίους εξυπηρετούν τους εκπαιδευόμενους και να προσδιορίσουν τις αδυναμίες ή τους τομείς που πρέπει να βελτιωθούν.

Οι τεχνικές που επιτρέπουν τη μέτρηση της ποιότητας είναι άμεσα διαθέσιμες, αν και δεν έχουν όλες οι χώρες την ίδια εμπειρία της χρήσης τους στην εκπαίδευση και η εισαγωγή τους απαιτεί μια ιδιαίτερη προσπάθεια κατάρτισης των εκπαιδευτικών και των προϊσταμένων των σχολείων.

Το αποτέλεσμα όμως αυτής της πρόσθετης προσπάθειας δικαιολογείται πλήρως καθώς η εφαρμογή τους οδηγεί στην αύξηση της ποιότητας όχι μόνο στους διοικητικούς τομείς του σχολικού βίου αλλά και στην ποιότητα της εμπειρίας μάθησης που παρέχεται στους νέους και επομένως στη συνολική εντύπωση που έχει η τοπική κοινότητα για το σχολείο.

Αυτό με τη σειρά του, επιτρέπει την αύξηση της εμπιστοσύνης στην ικανότητα του σχολείου να παρέχει το έργο του και σε αυξημένες προσδοκίες όσον αφορά το επίπεδο της διδασκαλίας των μαθητών. Το όλο σύστημα είναι ένας συνεχώς τροφοδοτούμενος θετικά κύκλος, ο οποίος δεν οδηγεί μόνο στην πιο αποτελεσματική χρησιμοποίηση των πόρων αλλά και στη σημαντική αύξηση της συμβολής ενός σχολείου στην κοινότητά του.

Σχετικά με το θέμα της ποιότητας της σχολικής εκπαίδευσης, το Μάιο του 2000³ εκπονήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκθεση σχετικά με την ποιότητα της σχολικής εκπαίδευσης η οποία βασίζεται σε 16 δείκτες ποιότητας που επιλέχθηκαν κατόπιν στενής συνεργασίας με εμπειρογνώμονες από όλες τις ευρωπαϊκές χώρες.

Οι 16 δείκτες καλύπτουν τους ακόλουθους τομείς:

- Επίπεδα γνώσεων.
- Εκπαιδευτική επιτυχία και μετάβαση.

³ Ευρωπαϊκή έκθεση για την ποιότητα της σχολικής εκπαίδευσης, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Μάιος 2000

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Παρακολούθηση της σχολικής εκπαίδευσης.
- Εκπαιδευτικοί πόροι και δομές.

Βάσει αυτού του συστήματος παρακολούθησης της ποιότητας εκπαίδευσης, η ευρωπαϊκή επιτροπή εξέδωσε το 2005⁴ και το 2006⁵ εκθέσεις προόδου σχετικά με τους στόχους της Λισσαβόνας και την πρόοδο τους ως προς την εκπαίδευση και την κατάρτιση.

Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι παρόλο που η έκθεση είναι πλήρως εμπεριστατωμένη και λεπτομερής, παρουσιάζει προβλήματα τόσο λόγω έλλειψης ορισμένων εθνικών στατιστικών στοιχείων, όσο και από προβλήματα ορισμού συγκεκριμένων δεικτών.

Σημειώνεται επίσης ότι στην συγκριτική αξιολόγηση χρησιμοποιούνται τα πλέον διαθέσιμα δεδομένα ανά δείκτη, όπως αυτά προκύπτουν από την επεξεργασία των εθνικών στοιχείων από τις διεθνείς (ΟΟΣΑ) και Ευρωπαϊκές στατιστικές υπηρεσίες (Eurostat) καθώς επίσης το ότι συχνά διαπιστώνονται διαφορές με τα στοιχεία που διαθέτει για την κατάσταση στην Παιδεία η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, γεγονός που οδηγεί σε προβληματισμό για την τεκμηρίωση των ορισμών των χρησιμοποιούμενων δεικτών.

2.4.2 Συστήματα Αξιολόγησης στις Χώρες της Ε.Ε.

Μια πρώτη ματιά σε μελέτες και στοιχεία που αφορούν τα υφιστάμενα συστήματα αξιολόγησης των σχολείων και τη θέση τους στο γενικότερο σύστημα αξιολόγησης της Παιδείας στις χώρες της Ε.Ε., οδηγεί στη διαπίστωση ότι υπάρχουν δύο βασικά μοντέλα:

Στο πρώτο, σε μία σημαντική πλειοψηφία των χωρών η αξιολόγηση των σχολείων θεωρείται πολύ σημαντική και συνυπάρχει η αξιολόγηση από εξωτερικούς επιθεωρητές, καθώς και εσωτερική από τη σχολική κοινότητα.

Ως τμήμα αυτής της διαδικασίας σε πολλές χώρες αξιολογούνται οι διδάσκοντες τακτικά και σε ατομική βάση ενώ σε κάποιες αξιολογούνται σε ειδικές περιστάσεις, όπως, για παράδειγμα, σε περίπτωση πιθανής προαγωγής.

Στο δεύτερο μοντέλο, η αξιολόγηση δεν είναι τόσο συνδεδεμένη με το σχολείο και επικεντρώνει κυρίως στην αξιολόγηση των διδασκόντων από

⁴ SEC (2005) 419

⁵ SEC (2006) 639

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

εξωτερικούς επιθεωρητές, εντούτοις και αυτές οι χώρες σταδιακά κινούνται προς την αξιολόγηση των σχολείων.

Ιδιαίτερα στις Σκανδιναβικές χώρες (Δανία, Φινλανδία, Σουηδία και Νορβηγία) παρατηρείται ότι έχουν αποκεντρώσει την ευθύνη αξιολόγησης των σχολείων στους δήμους, που ευθύνονται έτσι κι αλλιώς για τη λειτουργία των σχολείων. Και στις περιπτώσεις αυτές, το βάρος της αξιολόγησης αφορά τη διδασκαλία και τη διοίκηση, δηλαδή τα σχολεία και τους διευθυντές και όχι ατομικά τους διδάσκοντες, τείνει δηλαδή προς το πρώτο μοντέλο.

Η διαπίστωση αυτή δικαιολογεί την αναφορά που έγινε για τον ιδιαίτερο ρόλο που διαδραματίζει, με βάση τις σύγχρονες παιδαγωγικές αντιλήψεις, το σχολείο ως αυτόνομη μονάδα αξιολόγησης σε ένα σύστημα αξιολόγησης της εκπαίδευσης.

Δεδομένης της ύπαρξης αυτών των δύο μοντέλων που χαρακτηρίζουν την αξιολόγηση των σχολείων και εστιάζοντας στις προσεγγίσεις που έχουν υιοθετηθεί στις χώρες όπου τα σχολεία είναι κεντρικά προς τα συστήματα αξιολόγησης, διαπιστώνουμε ότι στις περισσότερες χώρες, η αξιολόγηση είναι και εξωτερική και εσωτερική.

Προφανώς υπάρχουν μεγάλες διαφορές στις αρχές που διέπουν την αξιολόγηση και βέβαια στις διαδικασίες, τους συμμετέχοντες και τους στόχους.

Η εξωτερική αξιολόγηση διενεργείται είτε σε τοπικό, είτε σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο από φορείς και ανθρώπους που δεν εμπλέκονται άμεσα στις σχολικές δραστηριότητες. Σε αρκετές χώρες, τουλάχιστον δύο φορείς μοιράζονται τα καθήκοντα εξωτερικού αξιολογητή κάνοντας μια διάκριση ανάμεσα στην αξιολόγηση της διδασκαλίας από τη μία πλευρά και της διοίκησης από την άλλη⁶.

Η εσωτερική αξιολόγηση πραγματοποιείται, όπως έχουμε ήδη αναφέρει, από άμεσα συμμετέχοντες στη σχολική εκπαιδευτική διαδικασία. Ενώ μέχρι το 1990 θεωρείτο σχεδόν πάντα αποκλειστική ευθύνη του διευθυντή του σχολικού ιδρύματος, τα Ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα προωθούν συνεχώς τη συμμετοχή και άλλων στην εσωτερική αξιολόγηση, συμπεριλαμβανομένων των εκπροσώπων των καθηγητών, των γονέων, της τοπικής κοινότητας και των μαθητών. Ο στόχος είναι κυρίως να δοθούν κίνητρα για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και να γίνουν αλλαγές παρατηρώντας τα σχολεία από διαφορετικές οπτικές. Πολύ συχνά, τέτοιου είδους εσωτερική αξιολόγηση λαμβάνει χώρα σε

⁶ Eurydice – Evaluations of Schools Providing Compulsory Education in Europe

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

θεσμοθετημένους φορείς, όπως το σχολικό συμβούλιο ή ειδικές ομάδες καθηγητών. Για παράδειγμα, η συμβολή του ενός σχολικού συμβουλίου μπορεί να περιοριστεί στην έγκριση μιας αναφοράς που περιγράφει τις σχολικές δραστηριότητες ή να ενθαρρύνει πιο ουσιαστική εμπλοκή μέσω μιας αναλυτικής συζήτησης για την επιλογή των κατάλληλων μέτρων και την ανάληψη συγκεκριμένων πρωτοβουλιών. Είναι σαφές ότι η προτεραιότητα στην εσωτερική αξιολόγηση δίνεται στους διευθυντές και τους καθηγητές, ενώ οι φορείς, γονείς ή διάφοροι τοπικοί εκπρόσωποι που συμμετέχουν στην εσωτερική αξιολόγηση έχουν συμβουλευτικό χαρακτήρα.

Ένα ακόμα ιδιαίτερα ενδιαφέρον ζήτημα που προκύπτει από την εμπειρία των Ευρωπαϊκών Κρατών, είναι το θέμα της σχέσης εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης. Αυτό που φαίνεται να ισχύει είναι ότι, στην πλειοψηφία των εκπαιδευτικών συστημάτων, η εσωτερική αξιολόγηση αποτελεί το πεδίο για εξωτερική αξιολόγηση, παρέχοντας μία ενδοσκόπηση στις ιδιαίτερες συνθήκες του σχολείου.

Αναφορικά τώρα με το θέμα της τυποποίησης των διαδικασιών αξιολόγησης:

Η αξιολόγηση συνεπάγεται το καθορισμό κάποιων κριτηρίων, το θέμα όμως που πρέπει να εξεταστεί είναι ποιος τα καθορίζει, και κατά πόσο είναι ίδια για όλους, ή λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες συνθήκες κάθε σχολείου.

Στην περίπτωση της εξωτερικής αξιολόγησης, συνήθως ο καθορισμός των κριτηρίων εξαρτάται από το βαθμό δικαιοδοσίας των αξιολογητών. Σε όσο πιο κεντρικό επίπεδο γίνεται η αξιολόγηση, τόσο μεγαλύτερη είναι η ομοιομορφία των κριτηρίων και αυτά ορίζονται μέσω τυποποιημένων καταλόγων.

Στην περίπτωση της εσωτερικής αξιολόγησης, παρατηρούνται δύο συνήθως τάσεις: Όπου τίθεται ο στόχος της βελτίωσης της ποιότητας, το προσωπικό του σχολείου συνήθως λαμβάνει ενεργά μέρος στον καθορισμό των κριτηρίων, έτσι ώστε να μπορούν να ικανοποιηθούν ευκολότερα.

Στις περιπτώσεις, όμως, που τα αποτελέσματα της εσωτερικής αξιολόγησης χρησιμοποιούνται σαν πηγή πληροφόρησης για μια εξωτερική αρχή, είναι αυτή που τα καθορίζει σε γενικές γραμμές

Τέλος, με την ολοκλήρωση της διαδικασίας εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, εξ ίσου σημαντικό είναι το ζήτημα της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων αυτής και ειδικότερα το αν οδηγούν σε θετικές ή αρνητικές συνέπειες για τα σχολεία, και το κατά πόσο τα αποτελέσματα της αξιολόγησης πρέπει να δημοσιοποιούνται ή όχι.

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στη μεγάλη πλειοψηφία των Ευρωπαϊκών χωρών, φαίνεται ότι τα σχολεία δέχονται συστάσεις, οι οποίες μπορεί να τα υποχρεώνουν να εκπονήσουν ένα συγκεκριμένο σχέδιο το οποίο να περιλαμβάνει βελτιώσεις στη λειτουργία και διαχείριση και στη συνέχεια να υπάρχουν κυρώσεις, εάν το σχέδιο δεν αποφέρει αποτελέσματα.

Τέλος, κάποιες χώρες έχουν αποφασίσει να δημοσιεύουν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κάθε σχολείου. Τα ευρήματα αυτά αποτελούν σημαντική πηγή πληροφόρησης για όσους εμπλέκονται στην εκπαίδευση και δίνει τη δυνατότητα σε μαθητές και σε γονείς να συγκρίνουν τα σχολεία με λεπτομέρεια, πράγμα που μπορεί να προκαλέσει και αρνητικά αποτελέσματα και μορφές διακρίσεων, καθώς οι γονείς μπορεί να προσπαθήσουν να αποφύγουν κάποια σχολεία, ή αντιθέτως, να στοχεύουν σχολεία τα οποία θεωρούνται περισσότερο ελκυστικά.

2.5 Η Αξιολόγηση στην Ελληνική Εκπαίδευση

2.5.1 Ιστορική Ανασκόπηση

Το θέμα της αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας στην Ελλάδα επανέρχεται συχνά τα τελευταία χρόνια και αποτελεί θέμα προβληματισμού αλλά και συχνά έντονης αντιπαράθεσης.

Με αφορμή την εισαγωγή οποιασδήποτε καινοτομίας στον τρόπο ή το περιεχόμενο διδασκαλίας ή την εφαρμογή ενός νέου εκπαιδευτικού προγράμματος, το ζήτημα της αξιολόγησης τίθεται έντονα και ερωτήματα όπως το πόσο αποδοτικά αναλώθηκαν οι διατιθέμενοι πόροι ή κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί στόχοι που είχαν τεθεί αρχικά επιτεύχθηκαν, μένουν συχνά να αιωρούνται, χωρίς η οποιαδήποτε θετική ή αρνητική απάντηση να μπορεί να τεκμηριωθεί.

Μια κριτική ανασκόπηση των διάφορων προσπαθειών εισαγωγής συστημάτων και διαδικασιών αξιολόγησης στο Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα καθώς και η διερεύνηση των επιτυχιών ή αποτυχιών και των αιτιών που τις προκάλεσαν, αποτελεί προϋπόθεση για τη διαμόρφωση αξιόπιστων προτάσεων.

Μια σύντομη λοιπόν αναφορά στο ιστορία της αξιολόγησης στη δημόσια εκπαίδευση μπορεί να ξεκινήσει από τον «**Επιθεωρητή**», ρόλο ο οποίος θεσμοθετήθηκε στα τέλη του 19^{ου} αιώνα και διατηρήθηκε μέχρι το 1982.

Παρ' όλο που ο θεσμός όλα αυτά τα χρόνια υπέστη σημαντικές μεταβολές σε θέματα που αφορούσαν την επιλογή, τον ρόλο, την υπευθυνότητα, τα προσόντα κλπ, οι επιθεωρητές κάλυπταν ένα ευρύ φάσμα αξιολόγησης και επίβλεψης των τομέων οργάνωσης και διοίκησης.

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το θεσμό των Επιθεωρητών αντικατέστησε ο θεσμός των **Σχολικών Συμβούλων**⁷, των οποίων ο ρόλος ήταν κυρίως η συμβουλευτική καθοδήγηση και προώθηση του εκπαιδευτικού έργου και λιγότερο η αξιολόγηση του.

Το 1985 ιδρύεται το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο⁸, το οποίο έχει το χαρακτήρα συμβουλευτικού οργάνου του Υπουργείου Παιδείας και έχει την ευθύνη διαμόρφωσης της διδακτικής ύλης και την επίβλεψη σύνταξης των εκπαιδευτικών εγχειριδίων.

Το 1995 ιδρύεται επίσης το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας⁹, ως νομικό πρόσωπο υπό την επίβλεψη του Υπουργείου Παιδείας, το οποίο είναι υπεύθυνο για την ανάπτυξη δεικτών επίδοσης και την ανάπτυξη ενός συστήματος αξιολόγησης του εκπαιδευτικού συστήματος με όλα τα απαραίτητα στοιχεία.

Μια συνολικότερη προσπάθεια εισαγωγής της αξιολόγησης στην εκπαιδευτική διαδικασία γίνεται το 1998¹⁰ και αφορά το εκπαιδευτικό έργο της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με το πλαίσιο που διαμορφώνεται, ως αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης *«νοείται η διαδικασία αποτίμησης της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης και του βαθμού υλοποίησης των σκοπών και των στόχων της όπως αυτοί καθορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία»*.

Η αξιολόγηση αυτή αφορά όλους τους τύπους και μορφές των σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και κατά την αξιολόγηση εκτιμάται η επάρκεια των Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, η απόδοση των σχολικών μονάδων, καθώς επίσης και γενικότερα η αποτελεσματικότητα του συστήματος Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ασκείται από τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων, τους Προϊσταμένους Διευθύνσεων και Γραφείων Εκπαίδευσης, τους Σχολικούς Συμβούλους και το Σώμα Μονίμων Αξιολογητών ως εξής:

⁷ ΠΔ 340/1980 και 214/1984

⁸ Ν. 1566/85

⁹ Ν. 2327/95

¹⁰ Ν. 2525/98

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Ο Διευθυντής της σχολικής μονάδας συντάσσει αξιολογική έκθεση για τη σχολική μονάδα, την οποία διευθύνει και για τους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας.
- Ο Προϊστάμενος Διεύθυνσης και οι Προϊστάμενοι Γραφείων συντάσσουν αξιολογική έκθεση για τον τρόπο λειτουργίας των σχολικών μονάδων αρμοδιότητάς τους, τους Διευθυντές των εν λόγω σχολικών μονάδων και για το εκπαιδευτικό προσωπικό που υπηρετεί με οποιονδήποτε τρόπο στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης ή στα Γραφεία Εκπαίδευσης αντίστοιχα.
- Ο Σχολικός Σύμβουλος υποστηρίζει το επιστημονικό και εκπαιδευτικό έργο των εκπαιδευτικών της περιοχής ευθύνης του και συντάσσει αξιολογική έκθεση για θέματα που αφορούν την επιστημονική και διδακτική επάρκεια του εκπαιδευτικού.

Η αξιολόγηση ασκείται και από το Σώμα Μονίμων Αξιολογητών, έργο των μελών του οποίου είναι :

- Η αξιολόγηση της σχολικής μονάδος και των εκπαιδευτικών.
- Η σύνταξη των ερωτηματολογίων αξιολόγησης κάθε σχολικής μονάδας.
- Η αξιολόγηση των στελεχών εκπαίδευσης και των κέντρων, μονάδων και υπηρεσιών υποστήριξης της εκπαίδευσης και η σύνταξη σχετικής έκθεσης.
- Ο έλεγχος της ακρίβειας κατά τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων από τους μαθητές.
- Η σύνταξη γενικής έκθεσης αξιολόγησης.

Το 2002 το πλαίσιο της αξιολόγησης αναμορφώνεται με τη ψήφιση νέου νόμου σχετικά με την οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

Σύμφωνα με αυτόν¹¹, ορίζεται ότι «σκοπός της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου είναι η βελτίωση και η ποιοτική αναβάθμιση όλων των συντελεστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας και η συνεχής βελτίωση της παιδαγωγικής επικοινωνίας και σχέσης με τους μαθητές. Με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου επιδιώκεται η συνεχής βελτίωση της

¹¹ Άρθρο 4 - Ν. 2986/2002

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

διδασκαλίας πρακτικής μέσα στην τάξη, η ποιοτική ανάπτυξη της σχολικής ζωής, η επιτάχυνση της υλοποίησης του εκπαιδευτικού προγράμματος, η άμβλυση των ανισοτήτων λειτουργίας μεταξύ των διαφόρων σχολικών μονάδων, η μείωση της γραφειοκρατικής διαδικασίας, η ταχύτερη μετάδοση των πληροφοριών, η αρτιότερη διοίκηση και λειτουργία των σχολικών μονάδων, η επισήμανση των αδυναμιών του εκπαιδευτικού συστήματος, η αποτίμηση των προσπαθειών και η κινητοποίηση όλων των παραγόντων της εκπαιδευτικής διαδικασίας για την αναβάθμιση του συνολικού εκπαιδευτικού αποτελέσματος. Η αξιολόγηση δεν αποτελεί απλώς μία διαδικασία ελεγκτικού ή διαπιστωτικού χαρακτήρα, αλλά ανατροφοδοτεί τη διδακτική πράξη επιδιώκοντας τη συνεχή αναβάθμιση της ποιότητας εκπαίδευσης και τη βελτίωση όλων των εκπαιδευτικών παραγόντων».

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων ανατίθεται στο Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, που έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

Το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας αναλαμβάνει την ανάπτυξη και εφαρμογή προτύπων δεικτών και κριτηρίων για τη δυναμική αποτύπωση της κατάστασης, καθώς και τον έλεγχο της αξιοπιστίας του συστήματος αποτύπωσης και παρακολούθησης του εκπαιδευτικού έργου τόσο στο επίπεδο της σχολικής μονάδας και της περιφέρειας όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Έχει επίσης την ευθύνη συγκέντρωσης και επεξεργασίας των εκθέσεων των Περιφερειακών Κέντρων Στήριξης και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού καθώς και τις εκθέσεις αυτό-αξιολόγησης των σχολικών μονάδων που συντάσσονται από το σύλλογο διδασκόντων και συντάσσει ετήσια έκθεση αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου, την οποία υποβάλλει στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο αναλαμβάνει την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών με σκοπό να συμβάλλει στην αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας αναλαμβάνουν σε συνεργασία μεταξύ τους, «την ανάπτυξη διαύλων που θα συμβάλλουν στη στήριξη του εκπαιδευτικού έργου, αξιοποιώντας τα σχετικά δεδομένα και τις δυνατότητες που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες της πληροφορικής και των επικοινωνιών. Η διάσταση αυτή αναφέρεται και στη στήριξη των καινοτομικών προσπαθειών των σχολικών μονάδων για τη βελτίωση τις ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου».

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Προβλέπεται επίσης ότι με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδίδονται ύστερα από εισήγηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας, μπορεί να συγκροτούνται συμπληρωματικά Ομάδες Εργασίας από ειδικούς, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων θεμάτων που αναφέρονται στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου.

Σχετικά με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών¹² (επισημαίνεται το ενδιαφέρον στοιχείο της διάκρισης μεταξύ αξιολόγησης εκπαιδευτικού έργου και εκπαιδευτικών) ορίζεται ότι σκοπός της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών είναι:

- Η ενίσχυση της αυτογνωσίας τους ως προς την επιστημονική συγκρότηση, την παιδαγωγική κατάρτιση και τη διδακτική ικανότητα.
- Ο σχηματισμός θεμελιωμένης εικόνας για την απόδοση στο έργο τους.
- Η προσπάθεια βελτίωσης της προσφοράς τους στο μαθητή με την αξιοποίηση των διαπιστώσεων και οδηγιών των αξιολογητών.
- Η επισήμανση των αδυναμιών τους στην προσφορά του διδακτικού έργου και η προσπάθεια εξάλειψής τους.
- Η ικανοποίηση των εκπαιδευτικών από την αναγνώριση του έργου τους και η παροχή κινήτρων σε όσους επιθυμούν να εξελιχθούν και να υπηρετήσουν σε θέσεις στελεχών της εκπαίδευσης.
- Η διαπίστωση των αναγκών επιμόρφωσής τους και ο προσδιορισμός του περιεχομένου της επιμόρφωσης.
- Η καλλιέργεια κλίματος αλληλοσεβασμού και εμπιστοσύνης.

Η αξιολόγηση είναι περιοδική και αφορά όλους τους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με προτεραιότητα τις εξής κατηγορίες:

- Των εκπαιδευτικών για μονιμοποίηση και υπηρεσιακή εξέλιξη.
- Των ενδιαφερόμενων εκπαιδευτικών που πρόκειται να κριθούν για την κάλυψη θέσεων στελεχών της εκπαίδευσης.
- Των στελεχών εκπαίδευσης.

¹² Άρθρο 5 - Ν. 2986/2002

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Των εκπαιδευτικών που επιθυμούν να αξιολογηθούν.

Τα βασικά σημεία της διαδικασίας ατομικής αξιολόγησης των εκπαιδευτικών διαμορφώνονται ως εξής:

- Πριν από τη σύνταξη των εκθέσεων αξιολόγησης υποβάλλεται στο κατά περίπτωση αρμόδιο όργανο αξιολόγησης, μετά από πρόσκλησή του και σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών, έκθεση προσωπικής αυτό-αξιολόγησης του αξιολογούμενου εκπαιδευτικού, βάσει των στοιχείων αξιολόγησης, αλλά χωρίς αριθμητική βαθμολογία.
- Ο εκπαιδευτικός αξιολογείται από το Διευθυντή της σχολικής μονάδας και τον οικείο Σχολικό Σύμβουλο.
- Ο Διευθυντής της σχολικής μονάδας αξιολογείται από τον προϊστάμενο Γραφείου ή από το Διευθυντή Εκπαίδευσης και τον οικείο Σχολικό Σύμβουλο.

Όπως διαπιστώνεται από αυτή τη σύντομη ανασκόπηση, προσπάθειες για τη θεσμοθέτηση της αξιολόγησης τόσο νομοθετικά όσο και με τη σύσταση και λειτουργία φορέων με ειδικό ρόλο έχουν γίνει ειδικά τα τελευταία χρόνια.

Παρόλο που η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας αποτελεί αντικείμενο της επόμενης φάσης του παρόντος έργου, η αίσθηση είναι ότι αυτές οι πρωτοβουλίες δεν έγινε δυνατό ακόμα να καταλήξουν στην ανάπτυξη ενός αποδοτικού και αποτελεσματικού συνολικού συστήματος αξιολόγησης που να αποτελεί σημαντικό στοιχείο του εκπαιδευτικού συστήματος

2.5.2 Η Αξιολόγηση της Εκπαίδευσης στο Γ' Κ. Π. Σ.

Στο πλαίσιο του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, όπως είναι γνωστό, υλοποιείται το Τομεακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης ΕΠΕΑΕΚ.

Στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού και αναφορικά με τον Άξονα Προτεραιότητας 2 - ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ - διαπιστώνεται ότι *«η βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης απαιτεί την υιοθέτηση παρεμβάσεων που θα προωθήσουν την σφαιρική και συστηματική αξιολόγηση όλων των βαθμίδων και όλων των συντελεστών της εκπαίδευσης».*

Στα πλαίσια του Μέτρου 2.1. **Αναβάθμιση της Ποιότητας της Παρεχόμενης Εκπαίδευσης** περιλαμβάνεται η Ενέργεια 2.1.2, **Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και όλων των συντελεστών που συνδέονται με αυτό.**

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τα σχετικά προγραμματικά κείμενα επισήμαιναν ότι με βάση το Ν. 2525 του 1998, οι σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων και των ΤΕΕ προβλέπεται να αξιολογηθούν, μέσα από την ανάπτυξη και την προτυποποίηση συγκεκριμένων δεικτών και κριτηρίων. Η αξιολόγηση των συντελεστών του εκπαιδευτικού έργου αποτελεί προϋπόθεση για την ποιοτική αναβάθμιση της εκπαίδευσης, καθώς η επί μακρόν έλλειψη συστηματικής και ουσιαστικής αξιολόγησης του εκπαιδευτικού συστήματος έχει ως αποτέλεσμα να συγκαλύπτει τις εγγενείς αδυναμίες του συστήματος, οι οποίες ωστόσο θα πρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα.

Για να βελτιωθεί η ποιότητα του εκπαιδευτικού συστήματος, η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου που αφορά τις βαθμίδες της εκπαίδευσης πρέπει να στηριχθεί συνολική και συστηματική μελέτη των παραγόντων εκείνων που επηρεάζουν άμεσα το εκπαιδευτικό σύστημα. Εκτός από την ανάπτυξη και συλλογή στοιχείων που αφορούν το εκπαιδευτικό έργο μέσα από τις Πράξεις της Ενέργειας, εκτιμάται ότι θα πρέπει να αναπτυχθεί και να ενισχυθεί ένα πνεύμα συνεργασίας και αλληλεγγύης ανάμεσα στους παράγοντες του σχολείου, καθώς έτσι θα αναπτυχθούν συλλογικά και ατομικά σχέδια δράσης για την βελτίωση του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, προβλεπόταν να υλοποιηθεί σε τέσσερις φάσεις.

- Εκπόνηση μελετών που θα παρέχουν τα εργαλεία αξιολόγησης και κατάρτιση ενός Σχεδίου Δράσης που θα καλύπτει τις διαδικασίες και τους δείκτες αξιολόγησης.
- Πιλοτική εφαρμογή του προτεινόμενου μοντέλου της αξιολόγησης.
- Αξιολόγηση ενδιάμεσων αποτελεσμάτων.
- Γενίκευση της εφαρμογής του προγράμματος.

Η Ενέργεια της Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου και όλων των συντελεστών που συνδέονται με αυτό περιελάμβανε ενδεικτικά τις ακόλουθες κατηγορίες Πράξεων που αφορούν ιδιαίτερα το αντικείμενο της παρούσας μελέτης:

Ανάπτυξη και προτυποποίηση δεικτών και κριτηρίων:

Οι δείκτες και τα κριτήρια που θα αναπτυχθούν, θα χρησιμοποιηθούν για την δυναμική αποτύπωση της κατάστασης, τόσο στο επίπεδο της σχολικής μονάδας, όσο και στο περιφερειακό ή το εθνικό επίπεδο. Στόχος είναι ο προσδιορισμός των εκπαιδευτικών παραγόντων που απαιτούν ή επιδέχονται βελτίωση. Οι δείκτες θα αφορούν:

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Τον μαθητικό πληθυσμό (κοινωνικά και πολιτισμικά στοιχεία σχολείου, γονέων, μαθητική επίδοση και πρόοδος, εξωσχολικές δραστηριότητες, μαθητικές ροές, τις σχέσεις σχολείου-οικογένειας, κλπ.).
- Τα διαθέσιμα μέσα (σχολικό κτίριο, λοιποί χώροι, ύπαρξη και λειτουργία εργαστηρίων και βιβλιοθηκών, εποπτικά μέσα και εργαστηριακός εξοπλισμός διαθέσιμος-αξιοποιήσιμος, κλπ.).
- Το προσωπικό του σχολείου (εκπαιδευτικοί, ειδικό-βοηθητικό προσωπικό, διοικητικοί, κλπ.).
- Τις μαθησιακές διαδικασίες (εφαρμογή προγράμματος σπουδών, εκπαιδευτικό υλικό, καινοτομικές δραστηριότητες, χρήση βιβλιοθηκών ή πληροφορικής, κλπ.).

Στο πλαίσιο προβλεπόταν επίσης η ανάπτυξη ενός γεωγραφικού πληροφοριακού συστήματος (GIS), που θα αποτυπώνει την υπάρχουσα κατάσταση σε όλους τους τομείς που συνδέονται με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου.

Αποτίμηση του τρόπου λειτουργίας των υπηρεσιών και των θεσμοθετημένων οργάνων της εκπαίδευσης

Προβλέπεται η αποτίμηση του τρόπου λειτουργίας των θεσμοθετημένων οργάνων, όπως του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας, καθώς και των διοικητικών υπηρεσιών της εκπαίδευσης σε επίπεδο σχολείου, περιφέρειας και κεντρικής υπηρεσίας ΥΠΕΠΘ, με στόχο την εξέταση του νομοθετικού πλαισίου που διέπει τις διαδικασίες τοποθέτησης ατόμων σε θέσεις στελεχών διοίκησης της εκπαίδευσης και η εφαρμογή των διατάξεων. Θα επιχειρηθεί η αποτύπωση των δραστηριοτήτων των στελεχών διοίκησης (κυρίως το έργο των Προϊσταμένων Διευθύνσεων και Γραφείων εκπαίδευσης) με ιδιαίτερη έμφαση στην αποτύπωση-αποτίμηση της εμπλοκής των στελεχών της διοίκησης στην προώθηση εκπαιδευτικών καινοτομιών.

Παράλληλα, θα αξιολογηθούν οι υπηρεσίες που παρέχουν οι Σχολικοί Σύμβουλοι σε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, καθώς και τα στοιχεία που επηρεάζουν το έργο τους.

Προβλέπεται επίσης η συγκέντρωση, ανάλυση και στη συνέχεια δημοσιοποίηση εκείνων των στοιχείων της εκπαίδευσης που αφορούν κυρίως στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τεχνική εκπαίδευση.

Επίσης σχεδιάζεται η ανάλυση, αξιολόγηση των σχολικών προγραμμάτων και του διδακτικού υλικού της εκπαίδευσης με ταυτόχρονη αξιολόγηση των επιδόσεων των μαθητών.

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τέλος, ως στόχος ετίθετο η συστηματική καταγραφή, η κριτική θεώρηση και αξιολόγηση των ποιοτικών στοιχείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ώστε να διατυπωθούν προτάσεις για την διασφάλιση της ποιότητας σε αυτές τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Βάσει του προαναφερθέντος προγραμματισμού, στα πλαίσια υλοποίησης του προγράμματος και με βάσει τα πιο πρόσφατα επίσημα δημοσιοποιημένα στοιχεία για τις ενταγμένες πράξεις έως και τον Ιούνιο του 2007, τα έργα που έχουν ενταχθεί στα πλαίσια αυτής της πράξης είναι:

- Ανάπτυξη και προτυποποίηση δεικτών και κριτηρίων για την αποτύπωση του εκπαιδευτικού συστήματος με τελικό δικαιούχο το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας.
- Αξιολόγηση ποιοτικών χαρακτηριστικών του συστήματος Α/βάθμιας και Β/βάθμιας Εκπαίδευσης, με τελικό δικαιούχο το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
- Αποτίμηση του τρόπου λειτουργίας των υπηρεσιών και των θεσμοθετημένων οργάνων της εκπαίδευσης, με τελικό δικαιούχο το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας.

Στο πλαίσιο του επόμενου σταδίου της παρούσας μελέτης, στόχος είναι να καταγραφούν και αποτιμηθούν αντικειμενικά όλα τα στοιχεία σχετικά με την υλοποίηση των δράσεων που αφορούσαν την Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Συστήματος.

2.5.3 Η Αξιολόγηση της Εκπαίδευσης στη Νέα Προγραμματική Περίοδο

Στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου 2007 – 2013, η οποία βρίσκεται στο στάδιο της οριστικοποίησης, προβλέπεται η υλοποίηση του επιχειρησιακού προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» το οποίο επικεντρώνεται σε τρεις Στρατηγικούς Στόχους, εκ των οποίων ο πρώτος αφορά την *«επένδυση στο μέλλον, προώθηση των μεταρρυθμίσεων στο εκπαιδευτικό σύστημα και βελτίωση της πρόσβασης και του επιπέδου των βασικών δεξιοτήτων όλων»*.

Στο πλαίσιο του στόχου αυτού **«θα προωθηθούν η αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών, η επιτάχυνση του ρυθμού ένταξης των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση και η συστηματική μέτρηση της προόδου που επιτελείται με την ανάπτυξη συστήματος αξιολόγησης στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια εκπαίδευση και στην αρχική επαγγελματική κατάρτιση...»**.

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Θεωρείται σαφές ότι οποιαδήποτε πρόταση διατυπωθεί στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, θα είναι ευθυγραμμισμένη με τους στόχους και προγραμματισμό του επιχειρησιακού προγράμματος και ιδιαίτερα των σημείων που αφορούν τα θέματα αξιολόγησης.

3 Στόχοι της Μελέτης

Αντικείμενο της παρούσας ενότητας είναι να αποσαφηνιστούν και κωδικοποιηθούν οι στόχοι του συνολικού έργου της **Μελέτης Αποτύπωσης Συστήματος Αξιολόγησης της Εκπαίδευσης**, όπως αυτοί προκύπτουν από τις προδιαγραφές, τη διακήρυξη και τη σύμβαση του έργου, αλλά και όπως εξειδικεύονται από τα στοιχεία και δεδομένα που έχουν αναφερθεί στην έως τώρα εξέταση του πλαισίου της αξιολόγησης.

Κατ' αρχάς είναι σαφές ότι το ίδιο το αντικείμενο του έργου που αφορά την αποτύπωση και τον σχεδιασμό των εφαρμοζόμενων συστημάτων αξιολόγησης της εκπαίδευσης σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ως στόχο την ανάπτυξη ενός αντίστοιχου συστήματος αξιολόγησης προσαρμοσμένου στα Ελληνικά δεδομένα όπως και ότι οι όποιες προτάσεις υποβληθούν θα πρέπει να συμβάλλουν στην βελτίωση της παρεχόμενης πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς επίσης και στην αρχική επαγγελματική κατάρτιση.

Πέραν αυτού του γενικού στόχου, οι επιμέρους στόχοι που θα πρέπει να εξυπηρετηθούν από την υλοποίηση της μελέτης έχουν ως ακολούθως:

3.1 Το Πλαίσιο της Τεχνικής Βοήθειας του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ

Η σύνταξη της **Μελέτης Αποτύπωσης Συστήματος Αξιολόγησης της Εκπαίδευσης** υλοποιείται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 6 του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ ο οποίος, μεταξύ άλλων, *«στοχεύει στην τεχνική, οργανωτική και διοικητική υποστήριξη της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ και μέσω αυτής των Τελικών Δικαιούχων, για να μπορούν να ανταποκριθούν με αποτελεσματικότητα, αξιοπιστία και διαφάνεια στις υποχρεώσεις της για τον προγραμματισμό, σχεδιασμό, εφαρμογή, παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση των έργων και των Μέτρων του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ»*

Ειδικότερα στόχος του Μέτρου 6.2 στον οποίο εντάσσεται η συγκεκριμένη πράξη, είναι η προώθηση δράσεων για την έγκαιρη προετοιμασία και εξειδίκευση έργων και ενεργειών που θα περιληφθούν στα Προγράμματα τις Δ' Προγραμματικής περιόδου 2007-2013, καθώς και η κατάλληλη προετοιμασία των φορέων που θα υλοποιήσουν αντίστοιχα έργα αξιοποιώντας την εμπειρία της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου.

Βάσει αυτών είναι σαφές ότι στόχος της παρούσας μελέτης είναι να υλοποιηθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να συμβάλει:

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Στην βελτίωση των συνθηκών οργάνωσης και λειτουργίας φορέων που θα αποτελέσουν τους δυνητικούς τελικούς δικαιούχους των προγραμμάτων της επόμενης προγραμματικής περιόδου.
- Στην έγκαιρη ωρίμανση έργων υποδομής στον τομέα της εκπαίδευσης και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και στην εξειδίκευση της εφαρμογής ειδικών δράσεων που συνδέονται με τη στρατηγική της Λισσαβόνας.
- Στην έγκαιρη προετοιμασία των δομών υλοποίησης και διαχείρισης των Προγραμμάτων της Δ' Προγραμματικής περιόδου και ιδιαίτερα του προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση».

3.2 Αξιοποίηση Διεθνούς Εμπειρίας

Ένα από τα αντικείμενα της **Μελέτης Αποτύπωσης Συστήματος Αξιολόγησης της Εκπαίδευσης**, είναι η καταγραφή και παρουσίαση στοιχείων, ερευνών και μελετών σχετικών με το σύστημα αξιολόγησης του εκπαιδευτικού συστήματος σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο επίπεδο της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

Στόχος αυτής της συγκριτικής αξιολόγησης είναι να αναδειχθούν σαφέστερα, αφενός, οι διαφορές των συστημάτων αξιολόγησης μεταξύ των χωρών της Ευρώπης και αφετέρου οι τάσεις σύγκλισής τους. Από την παράθεση των σχετικών μοντέλων και στοιχείων θα διαπιστωθούν διαφορές που συνδέονται με το πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο της κάθε χώρας και ταυτόχρονα τάσεις σύγκλισης που υπαγορεύονται από την κοινή αναγκαιότητα για την αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Στα πλαίσια της εν λόγω μελέτης οι αντίστοιχες συγκριτικές μελέτες και έρευνες σε χώρες της Ε.Ε., μπορούν να συμβάλλουν αποφασιστικά εμπλουτίζοντας το διάλογο και δημιουργώντας συζητήσεις για την εκπαιδευτική πραγματικότητα της κάθε χώρας, παρέχοντας ένα ευρύτερο πλαίσιο μέσα στο οποίο ερμηνεύονται τα αποτελέσματα που προκύπτουν.

Τα αποτελέσματα παρόμοιων ερευνών παρέχουν εμπειρικές πληροφορίες και συγκριτικά επιχειρήματα χρήσιμα στους αρμόδιους φορείς που σχεδιάζουν και υλοποιούν θέματα δημόσιων πολιτικών όπως αυτά της εκπαιδευτικής πολιτικής.

Στην πράξη, τα Ευρωπαϊκά μοντέλα αξιολόγησης, μπορούν να αποτελέσουν εργαλεία ανάλυσης και μελέτης για τους επιστήμονες, τους

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ειδικούς και τους επαγγελματίες στο χώρο όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης και συγκροτούν μια βάση δεδομένων για εξαγωγή συμπερασμάτων με στόχο την ορθότητα & πληρότητα των αποφάσεων για την δημιουργία και εφαρμογή μεθόδων αξιολόγησης των εκπαιδευτικών συστημάτων σε εθνικό επίπεδο.

Είναι επίσης σαφές ότι η Ευρωπαϊκή συνεργασία σε θέματα εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερα χρήσιμη, καθώς ορισμένες χώρες έχουν ήδη αναπτύξει, σχετικά με θέματα αξιολόγησης, μια ολοκληρωμένη αντίληψη και δοκιμασμένα συστήματα, τα οποία μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμος οδηγός για την ανάπτυξη αντίστοιχων συστημάτων στην Ελλάδα.

Επίσης καθώς η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση δίνει ιδιαίτερο βάρος σε θέματα συνεργασίας γύρω από τη ποιότητα της εκπαίδευσης, έχει αναπτύξει θεσμούς και διαδικασίες που παράγουν πολύτιμο πρωτογενές υλικό, όπως για παράδειγμα συγκριτικές μελέτες και εκθέσεις των εκπαιδευτικών Ευρωπαϊκών συστημάτων, που θα πρέπει να αξιοποιηθεί κατά το μέγιστο βαθμό στην διατύπωση των συμπερασμάτων της μελέτης.

3.3 Αξιοποίηση της Ελληνικής Εμπειρίας

Κάθε μελέτη θα πρέπει να στοχεύει στην αξιοποίηση της συσσωρευμένης πρακτικής εμπειρίας που σχετίζεται με το αντικείμενο που πραγματεύεται. Με τον τρόπο αυτό οι προτάσεις που διαμορφώνονται μπορούν να προστατευθούν από τα λάθη και τις αστοχίες αντίστοιχων παρελθόντων προσπαθειών και να διδαχθούν από τις αντίστοιχες, ακόμα και επιμέρους ή αποσπασματικές, επιτυχίες.

Ο στόχος αυτός της αξιοποίησης της Ελληνικής Εμπειρίας σε θέματα εκπαίδευσης μπορεί να έχει τις ακόλουθες εκφάνσεις:

- Αξιοποίηση μελετών, εκθέσεων και οποιουδήποτε άλλου επιστημονικού και τεκμηριωτικού υλικού που αφορά σε θέματα αξιολόγησης της εκπαίδευσης.
- Αξιοποίηση της εμπειρίας και των απόψεων φορέων και στελεχών των φορέων που εμπλέκονται άμεσα, όπως π.χ. Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας ή έμμεσα, όπως π.χ. ΕΣΥΕ σε θέματα αξιολόγησης της εκπαίδευσης.
- Αξιοποίηση της εμπειρίας και των απόψεων δειγματοληπτικά επιλεγμένων ανθρώπων που εμπλέκονται άμεσα στη καθημερινή λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος, όπως απλοί δάσκαλοι, καθηγητές, διευθυντές σχολείων, μαθητές, γονείς κλπ..

- Αξιοποίηση της εμπειρίας από την υλοποίηση και διαχείριση αντίστοιχων έργων που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του Γ' ΚΠΣ και αφορούσαν συστήματα αξιολόγησης της εκπαίδευσης.

3.4 Εφαρμοσιμότητα των προτάσεων

Βασικός στόχος της Ομάδας Έργου είναι οι προτάσεις που θα υποβληθούν στα πλαίσια της συνολικής μελέτης να χαρακτηρίζονται πέραν της επιστημονικής και παιδαγωγικής τους επάρκειας, από τη δυνατότητα εύκολης εφαρμογής.

Η προϋπόθεση αυτή θα καλυφθεί με την ενδελεχή μελέτη και αξιοποίηση του υφιστάμενου νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου που διέπει το εκπαιδευτικό σύστημα αλλά και τους φορείς που εμπλέκονται έμμεσα ή άμεσα σε ζητήματα αξιολόγησης (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας, ΟΕΕΚ κλπ).

Με τον τρόπο αυτό, οι προτάσεις που θα διατυπωθούν θα λαμβάνουν υπόψη και θα στηρίζονται στο υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο, έτσι ώστε χρονοβόρες και πολύπλοκες νομοθετικές ή άλλες αντίστοιχες αλλαγές να αποφευχθούν, στο μέτρο του δυνατού, για την εφαρμογή τους.

Από την άλλη μεριά, οι προτάσεις που θα διατυπωθούν δεν θα έχουν μονολιθικό και απόλυτο χαρακτήρα αλλά θα συνθέτονται από μια σειρά εναλλακτικών αλλά συμπληρωματικών και πλήρως συμβατών μοντέλων.

Με τον τρόπο αυτό οι προτάσεις θα έχουν διαφορετικό χρονικό ορίζοντα υλοποίησης, έτσι ώστε προτάσεις που δεν έχουν ιδιαίτερες λειτουργικές απαιτήσεις και προϋποθέσεις να μπορούν να εφαρμοσθούν άμεσα, ενώ οι υπόλοιπες σε κατάλληλο βάθος χρόνου.

Με τη διατύπωση εναλλακτικών προτάσεων που συνθέτουν ένα γενικότερο πλαίσιο αξιολόγησης του εκπαιδευτικού συστήματος, θα δοθεί επίσης η δυνατότητα στους αρμόδιους για την υλοποίηση φορείς, να εξειδικεύσουν με βάση τη δική τους εμπειρία και γνώση τις λεπτομέρειες εφαρμογής και το συγκεκριμένο παιδαγωγικό περιεχόμενο, με βάση τις ιδιαίτερες ανάγκες και προτεραιότητες που θα έχουν αναδειχθεί κατά το χρόνο υλοποίησης.

3.5 Πληρότητα των προτάσεων

Η απαίτηση για πληρότητα των προτάσεων που θα διατυπωθούν στο πλαίσιο της συνολικής μελέτης, στοχεύουν στους ακόλουθους επιμέρους τομείς:

Οι προτάσεις θα γίνει προσπάθεια να καλύπτουν το ευρύτερο δυνατό φάσμα δραστηριοτήτων του εκπαιδευτικού συστήματος, όπως, γενικοί

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

δείκτες αξιολόγησης, σχολικές μονάδες, εκπαιδευτικοί, μαθητές, αλλά και να εξειδικεύουν ανάλογα με τη βαθμίδα της εκπαίδευσης, καθώς οι συνθήκες λειτουργίας ενός Ινστιτούτου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, ενός Λυκείου και ενός Δημοτικού Σχολείου, διαφέρουν ριζικά.

Για κάθε προτεινόμενη εναλλακτική πρόταση και μοντέλο, θα υπάρχει συγκεκριμένο σχέδιο δράσης υλοποίησής του που θα περιλαμβάνει όλες τις επιμέρους ενέργειες που πρέπει να υλοποιηθούν (π.χ. πρόσθετη εξειδικευμένη μελέτη, πιλοτική λειτουργία, αναμόρφωση τρόπου λειτουργίας ενός φορέα, ανάπτυξη ιδιαίτερης πληροφοριακής υποδομής, ειδικές ανάγκες εκπαίδευσης προσωπικού κλπ) με κατάλληλο χρονοπρογραμματισμό και προϋπολογισμό κόστους.

Στόχος της ομάδας έργου είναι κάθε πρόταση να είναι διαμορφωμένη και διατυπωμένη σύμφωνα με τις απαιτήσεις των Συστημάτων Ολικής Ποιότητας, δηλαδή να περιλαμβάνει πληρότητα διαδικασιών, να προβλέπει περιοδική ανασκόπηση, πλήρη καταγραφή και τεκμηρίωση ρόλων και δραστηριοτήτων.

Τέλος, στόχος της ομάδας έργου είναι η κάθε πρόταση που θα διατυπωθεί να περιλαμβάνει με σαφή και αντικειμενικό τρόπο τις υποδομές που απαιτούνται όχι μόνο για την ανάπτυξη και εφαρμογή της πρότασης αλλά και τη λειτουργία της σε βάθος χρόνου.

3.6 Διοίκηση Βάσει Στόχων και Εφαρμογή Συστημάτων Δεικτών

Σε χώρους ευαίσθητους, όπως της εκπαίδευσης, συχνά η συζήτηση για την εφαρμογή ενός συστήματος αξιολόγησης επικεντρώνεται κυρίως στα παιδαγωγικά ζητήματα που ανακύπτουν, γεγονός βέβαια απόλυτα δικαιολογημένο και αποδεκτό.

Δυστυχώς, στη διαδικασία αυτή συχνά περνάει απαρατήρητο το περισσότερο πρακτικό και τεχνικό ζήτημα της διαχείρισης του συστήματος δεικτών απόδοσης που θα πρέπει να συνοδεύει οποιοδήποτε σύστημα αξιολόγησης, για να μπορεί το τελευταίο να έχει ουσιαστικά αποτελέσματα και συμβολή στη βελτίωση της εκπαίδευσης.

Στόχος λοιπόν της μελέτης θα είναι οι προτάσεις αξιολόγησης να συνοδεύονται από ένα ολοκληρωμένο πλέγμα συστημάτων δεικτών απόδοσης που θα καλύπτουν το σύνολο των αξιολογούμενων δράσεων του εκπαιδευτικού συστήματος σε όλα τα επίπεδα του (μακροσκοπικοί δείκτες εκπαίδευσης, δείκτες για συγκεκριμένα σχολεία, δείκτες για υποδομές, δείκτες για εμπλεκόμενους φορείς κλπ).

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Να σημειωθεί ότι συστήματα δεικτών για την παρακολούθηση της εκπαίδευσης χρησιμοποιούνται ήδη, τόσο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Με το δεδομένο αυτό, κρίνεται σκόπιμο να αναλυθούν στις ακόλουθες παραγράφους τα κριτήρια και χαρακτηριστικά που θα πρέπει να συνοδεύουν το σύστημα δεικτών απόδοσης που θα συμπληρώνει το ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης.

3.6.1 Συστήματα Δεικτών Απόδοσης

Όπως είναι γνωστό, σχετικά πρόσφατα καθιερώθηκε στις υπηρεσίες του Δημοσίου, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου καθώς και τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης το σύστημα Διοίκησης μέσω Στόχων, με το οποίο επιδιώκεται η αποτελεσματικότερη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών και η ανταπόκριση του ανθρώπινου δυναμικού στις σύγχρονες ανάγκες και τα νέα πρότυπα διοίκησης.

Ως Διοίκηση μέσω Στόχων ορίζεται η διαδικασία προσδιορισμού σαφών σκοπών και επιδιώξεων από τα ανώτατα ιεραρχικά επίπεδα κάθε φορέα και η εν συνεχεία καθοδική διάχυσή των, υπό μορφή εξειδικευμένων δράσεων, σε κάθε κατώτερο ιεραρχικό επίπεδο. Οι προϊστάμενοι όλων των βαθμίδων καθώς και οι υπάλληλοι, δεσμεύονται σε ετήσια βάση για την υλοποίηση συγκεκριμένων ενεργειών και την επίτευξη συγκεκριμένων ποσοτικών και ποιοτικών αποτελεσμάτων.

Είναι λοιπόν προφανές ότι η διαδικασία Διοίκησης μέσω Στόχων μπορεί να αφορά εν δυνάμει όλους τους φορείς που εμπλέκονται στη δημόσια εκπαίδευση, από το Υπουργείο Παιδείας και τις Κεντρικές Διευθύνσεις του, τους εποπτευόμενους φορείς (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας, ΟΕΕΚ κλπ), τις περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης έως το καθένα σχολικό ίδρυμα και Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Η προσπάθεια αυτή εφαρμογής της διοίκησης βάσει στόχων, είναι ουσιαστικά μια προσπάθεια υιοθέτησης ενός **«συστήματος δεικτών απόδοσης»**, δηλαδή ουσιαστικά ενός συνόλου μετρήσιμων μεγεθών βάσει των οποίων μπορούμε με αντικειμενικό τρόπο να αξιολογήσουμε την επίδοση ενός φορέα στην προσπάθεια υλοποίησης του έργου που ασκεί.

Τις τελευταίες δεκαετίες έχουν προταθεί και δοκιμασθεί διάφορα συστήματα και μοντέλα δεικτών απόδοσης, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα, άλλες φορές με μεγάλη και άλλες χωρίς επιτυχία. Θα πρέπει να θεωρείται δεδομένο ότι κανένα σύστημα δεικτών δεν είναι ικανό από μόνο του να επιτελέσει το στόχο βελτίωσης της απόδοσης, είναι απλά ένα εργαλείο στα χέρια των στελεχών και εργαζομένων κάθε οργανισμού

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

για την επίτευξη του στόχου αυτού. Το πόσο αποδοτικά θα αξιοποιηθεί το εργαλείο, εξαρτάται κυρίως από την πρόθεση του «χρήστη» και όχι από το ίδιο το εργαλείο.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι ένα σύστημα δεικτών απόδοσης, ένα μοντέλο δεικτών, για να έχει θετικά αποτελέσματα, θα πρέπει να προσαρμοσθεί στις ανάγκες και απαιτήσεις του οργανισμού που θα το χρησιμοποιήσει. Δεν αρκεί να μεταφέρει ένα επιτυχημένο μοντέλο από τον ένα οργανισμό στον άλλο, πρέπει να ερευνήσει τις ειδικές ανάγκες, απαιτήσεις και περιορισμούς και να το προσαρμόσει.

Στις επόμενες παραγράφους θα εξεταστούν σε μεγαλύτερο βάθος οι γενικές προϋποθέσεις που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή ενός συστήματος δεικτών.

3.6.2 Προϋποθέσεις και Προβλήματα Εφαρμογής

Ένα σύστημα δεικτών για να αναπτυχθεί και εφαρμοσθεί με επιτυχία σε έναν φορέα ή υπηρεσία του εκπαιδευτικού συστήματος, θα πρέπει να καλύπτει τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Να λάβει υπόψη τον υφιστάμενο τρόπο λειτουργίας του οργανισμού καθώς και πιθανών πρωτοβουλιών και δράσεων που βρίσκονται σε εξέλιξη, ώστε να διαμορφώσει δομή και χαρακτήρα συμβατό με τις τρέχουσες ανάγκες.
- Να μη μένει σε επίπεδο θεωρητικής ανάλυσης, αλλά να αποτελεί πρακτικό εργαλείο που θα βοηθήσει τους υπευθύνους του κάθε φορέα στην εξειδίκευση και ανάλυση του υφιστάμενου Στρατηγικού Σχεδιασμού σε επίπεδο μεσο-μακροπρόθεσμων μέτρων και πρωτοβουλιών που θα πρέπει να αναληφθούν.
- Να εξυπηρετήσει τις ανάγκες έγκαιρης και αποτελεσματικής ενημέρωσης όχι μόνο των στελεχών κάθε οργανισμού, αλλά και όλων των άλλων συνεργαζόμενων δημόσιων φορέων.
- Το εφαρμοζόμενο μοντέλο θα πρέπει να διαγνώσει και διαμορφώσει τις προδιαγραφές συμπληρωματικών εργαλείων και πληροφοριακών ή άλλων υποδομών που πιθανόν να απαιτηθούν στο μέλλον για την ορθολογικότερη και αποτελεσματικότερη διαχείρισή του.

Πέρα από το θέμα των προϋποθέσεων, θα πρέπει να γίνει μια σύντομη αναφορά στα προβλήματα που συχνά παρατηρούνται κατά τη χρήση διαφόρων μοντέλων μέτρησης της απόδοσης.

Το πρώτο που πρέπει ίσως να αναφερθεί είναι το πρόβλημα διάγνωσης των αιτιών του προβλήματος. Ένα σύστημα μέτρησης απόδοσης, αν

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

εφαρμοσθεί με συνέπεια και συστηματικά για κάποιο χρονικό διάστημα, είναι βέβαιο ότι θα εντοπίσει τις αδυναμίες του οργανισμού. Αυτό που δεν θα μπορέσει ίσως να υποδείξει, είναι το που πρέπει να γίνει προσπάθεια για την βελτίωση της επίδοσης.

Κρίσιμος λοιπόν παράγοντας για την αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία κάθε οργανισμού είναι η προσπάθεια εντοπισμού των σχέσεων αιτίου - αιτιατού, μεταξύ των διαφόρων προβλημάτων.

Η σύνδεση αυτή δεν είναι πάντα απλή, εύκολη και επιτυχής και αυτό τεκμηριώνει η εμπειρία οργανισμών και φορέων σε παγκόσμιο επίπεδο. Είναι πολύ σημαντικό, σε πρώτο τουλάχιστον επίπεδο, να αναπτυχθεί η σχετική υποδομή για την σε βάθος χρόνου παρακολούθηση και διαχείριση των σχετικών δεδομένων, αλλά και η αντίστοιχη νοοτροπία των αρμοδίων, ώστε στο μέλλον να υπάρχει η βάση και τα αντικειμενικά και αξιόπιστα στοιχεία που θα επιτρέπουν αποτελεσματικότερες, ουσιαστικές και κυρίως τεκμηριωμένες πρωτοβουλίες στοχευόμενες στην επίτευξη ρεαλιστικών και ουσιαστικών στόχων.

Δίνοντας ένα απλό παράδειγμα για τα παραπάνω σχόλια, ας υποθέσουμε ότι σε ένα σύστημα δεικτών απόδοσης, υπάρχει ένας δείκτης που μετρά την ικανοποίηση των γονέων των μαθητών των σχολείων μιας γεωγραφικής περιοχής, και ο δείκτης εμφανίζει χαμηλή τιμή, δηλαδή οι γονείς δεν είναι ευχαριστημένοι από τη φοίτηση των παιδιών τους στο σχολείο.

Η υπόθεση ότι το αίτιο της χαμηλής ικανοποίησης των γονέων έχει να κάνει με τη χαμηλή υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων (π.χ. ανεπαρκείς αίθουσες, έλλειψη εργαστηρίων κλπ) είναι μια πιθανή εξήγηση.

Για να τεκμηριωθεί, θα μπορούσε να οριστεί ένας άλλος δείκτης που μετρά τις επενδύσεις που γίνονται κάθε χρόνο σε υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων. Αν σε βάθος χρόνου διαπιστωθεί ότι παρά την αύξηση των επενδύσεων σε επίπεδο υλικοτεχνικών υποδομών ο δείκτης ικανοποίησης των γονέων δεν βελτιώνεται, αυτό οδηγεί στο τεκμηριωμένο συμπέρασμα ότι το αίτιο της δυσαρέσκειας πρέπει να αναζητηθεί αλλού, π.χ. ποιότητα των εκπαιδευτικών, ειδικά κοινωνικά προβλήματα της περιοχής κλπ.

Γενικότερα βέβαια, για τα συστήματα παρακολούθησης της απόδοσης, θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι η επιλογή των δεικτών πρέπει να είναι τέτοια ώστε να προσφέρει χρήσιμες πληροφορίες για τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Θα πρέπει επίσης να είναι σαφείς, αντικειμενικά μετρήσιμοι και να συμβαδίζουν με τον επιχειρησιακό προγραμματισμό, παρέχοντας δυνατότητα τακτικού απολογισμού και αξιολόγησης.

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Είναι βέβαια δεδομένο ότι οι δείκτες δεν είναι πάντοτε εύχρηστοι για αυτό και κάποια κοινά προβλήματα φαίνονται να εμφανίζονται συχνά σε συστήματα μέτρησης της απόδοσης, όπως:

- Υπάρχουν δυσκολίες στη διατύπωση καθαρών σχέσεων αιτίας και αποτελέσματος, γεγονός που αποτυπώνεται κυρίως στον εντοπισμό των κατάλληλων δεικτών επιπτώσεων των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται.
- Δεν είναι πάντα σαφής η σχέση μεταξύ των προγραμματιζόμενων ενεργειών, επιτευχθέντων αποτελεσμάτων, επιπτώσεων και τελικών στόχων.
- Είναι γεγονός ότι συχνά δημιουργεί προβλήματα η σχετική πολυπλοκότητα των μεθόδων μέτρησης.
- Συχνά δεν είναι διαθέσιμα αξιόπιστα ιστορικά στοιχεία σε ζωτικής σημασίας στάδια λήψης αποφάσεων (π.χ. για προγραμματιζόμενες διορθώσεις).
- Υφίστανται δυσκολίες στο συνδυασμό ορισμένων δεικτών, ενώ για παράδειγμα οι οικονομικοί δείκτες δύνανται να αθροιστούν σε όλα τα επίπεδα, η πρόσθεση ορισμένων άλλων δεικτών είναι δυσχερέστερη και πιθανώς ορισμένες φορές μη ενδεδειγμένη.
- Ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα αποτελεί το γεγονός ότι δεν γίνεται ουσιαστικά καμία προσπάθεια εντοπισμού και παρακολούθησης των έμμεσων, απροσδόκητων ή ακόμα και αρνητικών ενεργειών μιας δραστηριότητας.

3.6.3 Βασικές αρχές συστήματος δεικτών

Ολοκληρώνοντας την αναφορά στο θεωρητικό πλαίσιο ανάπτυξης του συστήματος δεικτών της εκπαιδευτικής διαδικασίας συνοψίζουμε αναφέροντας τις σημαντικές και καθοριστικές αρχές που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, ώστε να επιτυγχάνεται το επιθυμητό αποτέλεσμα: η διαμόρφωση του συστήματος που θα είναι εύχρηστο και κατανοητό στο σύνολο των εμπλεκόμενων στη διαχείρισή του, και το οποίο θα παρέχει το σύνολο των πληροφοριών που είναι αναγκαίες για την εξαγωγή ουσιαστικών συμπερασμάτων.

Σαφήνεια του σκοπού:

Είναι σημαντικό να γίνει από την πρώτη στιγμή κατανοητό, αφ' ενός, ποιοι θα χρησιμοποιήσουν τις πληροφορίες, αλλά και αφ' εταίρου, πως πρόκειται να χρησιμοποιηθούν οι πληροφορίες αυτές. Όλοι οι εμπλεκόμενοι με ενδιαφέρον και ανάγκες πληροφόρησης γύρω από την απόδοση θα πρέπει

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

να προσδιοριστούν και οι δείκτες να τους βοηθούν στην αποσαφήνιση ερωτημάτων, ανάπτυξη προβληματισμών και βέβαια τη λήψη των βέλτιστων αποφάσεων.

Εστίαση:

Οι δείκτες απόδοσης πρέπει κατ' αρχήν να εστιάζουν στις προτεραιότητες του οργανισμού, τους κύριους στόχους και τις θεματικές περιοχές που έχουν ανάγκη βελτίωσης. Σε επόμενο στάδιο, οι δείκτες πρέπει να αναπτυχθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να συμπεριλάβουν πληροφορίες που καθρεφτίζουν τις ειδικότερες και καθημερινές διαδικασίες και ανάγκες. Οι οργανισμοί, μέσα από τη διαδικασία ανάπτυξης και διαχείρισης συστημάτων μέτρησης, θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι οι δείκτες έχουν επιπτώσεις στη συμπεριφορά, για αυτό και οι επιπτώσεις πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την επιλογή και ανάπτυξη των δεικτών.

Ευθυγράμμιση:

Το σύστημα μέτρησης απόδοσης πρέπει να ευθυγραμμίζεται με τους στόχους και τις διαδικασίες κάθε οργανισμού. Θα πρέπει να υπάρχουν συνδέσεις και λογική αλληλουχία μεταξύ των δεικτών απόδοσης που χρησιμοποιούνται από τους υπευθύνους χάραξης στρατηγικής και λήψης αποφάσεων και των δεικτών απόδοσης που χρησιμοποιούνται για λειτουργικούς και διαχειριστικούς λόγους, από τα επόμενα ιεραρχικά στάδια του οργανισμού. Το σύνολο του εμπλεκόμενου προσωπικού, μέσω του συστήματος, θα πρέπει να καταλάβει και να αποδεχθεί την ισχύ των στόχων του οργανισμού.

Ισορροπία:

Το σύνολο των δεικτών πρέπει να παρέχει μια ισορροπημένη εικόνα της απόδοσης του οργανισμού και να απεικονίζει όλο το φάσμα των κύριων επιδιώξεων και λειτουργιών του. Το σύστημα των δεικτών δε θα πρέπει να καταλήγει σε ένα άθροισμα πληθώρας δεικτών που είναι δύσκολο να συσχετιστούν, να ερμηνευτούν και να παρακολουθηθούν, ενώ παράλληλα δεν θα πρέπει να αφήνει εκτός του πλαισίου του σημαντικές πλευρές της δραστηριότητας.

Περιοδική παρακολούθηση και προσαρμογή:

Οι δείκτες απόδοσης πρέπει να ενημερώνονται τακτικά, συστηματικά και αξιόπιστα, μέχρι του σημείου όπου θα μεταβληθούν οι συνθήκες και το σύστημα θα πρέπει να αλλάξει και να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα. Κάθε σύστημα δεικτών απόδοσης είναι «ζωντανό» και πρέπει περιοδικά να ανασκοπείται να εμπλουτίζεται και να προσαρμόζεται με βάση την εμπειρία που αποκτάται από τη διαχείρισή του. Είναι απαραίτητη η ύπαρξη

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ισορροπίας μεταξύ της συνεχούς παροχής αξιόπιστης πληροφόρησης για τις αλλαγές της απόδοσης με το πέρασμα του χρόνου και της ευελιξίας ώστε να γίνονται άμεσα εκμεταλλεύσιμα και να ενσωματώνονται στο σύστημα νέα ή βελτιωμένα στοιχεία που καθίστανται διαθέσιμα (π.χ. αντικατάσταση δεικτών με άλλους που απεικονίζουν πληρέστερα την πραγματικότητα, μεταβολή στην πηγή άντλησης των δεδομένων ή τη μεθοδολογία μέτρησης κλπ). Εξ' ίσου σημαντικό είναι βέβαια, το σύστημα να είναι σε θέση να απεικονίζει άμεσα τις τρέχουσες προτεραιότητες, οι οποίες είναι φυσικό με την πάροδο του χρόνου να εξελίσσονται και να μεταβάλλονται.

Αξιοπιστία δεικτών απόδοσης:

Οι χρησιμοποιούμενοι δείκτες πρέπει να είναι αξιόπιστοι και κατανοητοί στη χρήση τους, και να μην αφήνουν κενά, απορίες και ασάφειες για τον τρόπο που ορίζονται και την μέθοδο που χρησιμοποιείται για την απόδοση τιμών. Η συνεχής και ανεξάρτητη διερεύνηση, είτε εσωτερική είτε εξωτερική, είναι απαραίτητο κομμάτι της διαδικασίας και βοηθά στην εξασφάλιση της βεβαιότητας ότι τα συστήματα και οι πληροφορίες είναι υγιή, γεγονός που αυξάνει την εμπιστοσύνη των χρηστών σε αυτά.

Άμεση Εφαρμοσιμότητα:

Το σύστημα θα πρέπει να φτάνει σε τέτοιο επίπεδο ανάλυσης, ώστε να μπορεί άμεσα να τεθεί σε λειτουργία και να παρακολουθηθεί, με τα υφιστάμενα διαθέσιμα δεδομένα, χωρίς να απαιτείται εξαντλητική έρευνα για πρωτογενή στοιχεία και πληροφορίες που είναι ίσως δύσκολο να εντοπιστούν και να ελεγχθούν για την αξιοπιστία τους. Από την άλλη μεριά, το σύστημα θα πρέπει να είναι ευέλικτο και ανοικτό, ώστε να μπορούν στο μέλλον να ενσωματωθούν ειδικότεροι και εξειδικευμένοι δείκτες, αν στο μέλλον προκύψει διαθεσιμότητα πρόσθετων στοιχείων.

Δυνατότητα Ηλεκτρονικής Διαχείρισης

Το σύστημα δεικτών θα πρέπει να αναπτυχθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί στο μέλλον να υποστηριχθεί από τις κατάλληλες πληροφοριακές υποδομές και συστήματα που θα εξασφαλίζουν κεντρική διατήρηση και διαχείριση των δεδομένων αλλά και τη δυνατότητα αυτόματης ηλεκτρονικής διαχείρισης και εύκολης πρόσβασης σε αυτά.

4 Περιεχόμενο Μελέτης

Το περιεχόμενο του τελικού παραδοτέου της **Μελέτης Αποτύπωσης Συστήματος Αξιολόγησης της Εκπαίδευσης**, προβλέπεται να περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

4.1 Στόχοι και Μεθοδολογία

Το αντικείμενο της πρώτης αυτής ενότητας θα συντίθεται κατά μεγάλο μέρος από κείμενα του παρόντος παραδοτέου με μεγαλύτερη ανάλυση σε θέματα τυχόν προβλημάτων που παρουσιάστηκαν και των τρόπων με τους οποίους αντιμετωπίστηκαν κατά την προσπάθεια εφαρμογής της μεθοδολογίας υλοποίησης που προδιαγράφηκε κατά τον αρχικό σχεδιασμό του έργου.

Επίσης θα υπάρξει εκτενής αναφορά τυχόν επιμέρους στόχων στους οποίους μπορεί να μην είχε δοθεί στην αρχή ιδιαίτερο βάρος, αλλά ανεδείχθησαν ως σημαντικοί κατά την εξέλιξη της μελέτης.

4.2 Συγκριτική Αξιολόγηση Ευρωπαϊκών Συστημάτων

Η δεύτερη σημαντική ενότητα του τελικού παραδοτέου, θα επικεντρώνει στην συγκριτική παρουσίαση των συστημάτων αξιολόγησης της εκπαίδευσης στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ιδιαίτερη έμφαση στις διαδικασίες και τους φορείς.

Η αξιολόγηση αυτή θα γίνει για κάθε χώρα και ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των απαραίτητων στοιχείων και δεδομένων:

- Ανά βαθμίδα του εκπαιδευτικού συστήματος (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, επαγγελματική κατάρτιση).
- Ανά τομέα του εκπαιδευτικού συστήματος (γενικές επιδόσεις, σχολικές μονάδες, εκπαιδευτικοί και μαθητές κλπ).

Ειδικά στο θέμα των εκπαιδευτικών η συγκριτική αξιολόγηση θα επικεντρώσει στα είδη και μορφές αξιολόγησης και το σκοπό της αξιολόγησης του έργου του εκπαιδευτικού (επιστημονικό, παιδαγωγικό, διδακτικό, κοινωνικό, διοικητικό-υπηρεσιακό κλπ)

Αντίστοιχα στα θέματα των μαθητών θα γίνει προσπάθεια να αναδειχθούν οι μορφές και τεχνικές αξιολόγησης, καθώς και τα μέσα αποτύπωσης του αξιολογικού αποτελέσματος που χρησιμοποιούνται

Η παρουσίαση των στοιχείων θα είναι σε ένα πρώτο επίπεδο ομοιόμορφη και απλή ώστε να προκύπτουν εύκολα τα βασικά συγκριτικά στοιχεία των συστημάτων αξιολόγησης των επιμέρους χωρών. Καθώς σκοπός της μελέτης δεν είναι προφανώς η απλή και μηχανική καταγραφή, ιδιαίτερο βάρος και μεγαλύτερη ανάλυση θα υπάρξει για χώρες με συστήματα ή επιμέρους στοιχεία συστημάτων αξιολόγησης που μπορούν να θεωρηθούν ως βέλτιστες πρακτικές για αντίστοιχη εφαρμογή τους στην Ελλάδα.

Τέλος θα υπάρξει και μια γενική αξιολόγηση που θα συνδυάζει συνολικά τα στοιχεία και δεδομένα και θα οδηγεί σε γενικά συμπεράσματα για τις εμπειρίες, τις τάσεις και τους προβληματισμούς που αφορούν την εφαρμογή τέτοιων συστημάτων.

Αντίστοιχα για την Ελλάδα, θα γίνει προσπάθεια να αποτυπωθούν όλα τα στοιχεία και δεδομένα που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο γίνεται σήμερα η αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας (νομοθεσία, κανονιστικό πλαίσιο, πρακτικές, απόψεις φορέων, μελέτες, πιλοτικά και ερευνητικά έργα κλπ) έτσι ώστε το σύνολο των απαραίτητων στοιχείων να είναι άμεσα διαθέσιμο για την αξιολόγηση των προτάσεων που θα υποβληθούν.

4.3 Προτάσεις Μελέτης

Στην ενότητα αυτή θα περιληφθεί το σύνολο των προτάσεων για την εφαρμογή διαφόρων εναλλακτικών μοντέλων αξιολόγησης στην εκπαιδευτική διαδικασία.

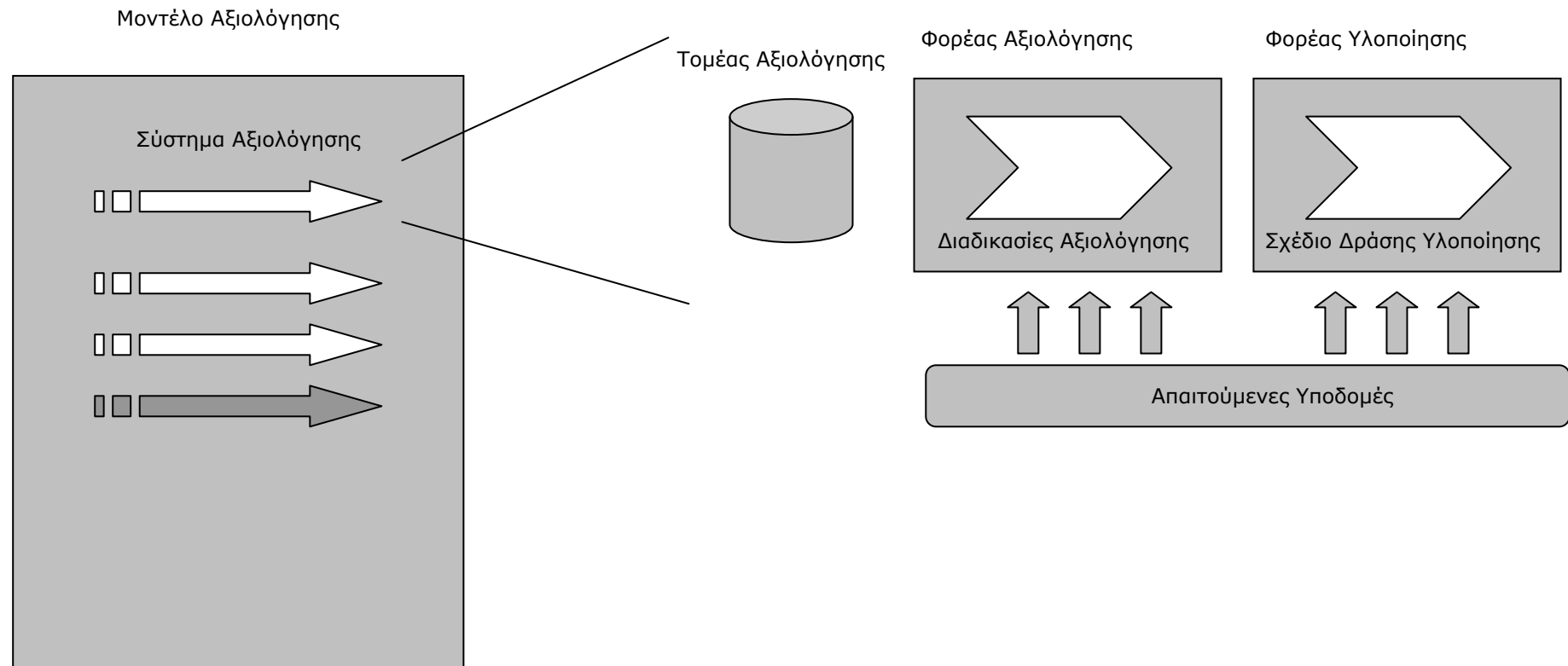
Το μοντέλο αυτό προβλέπεται να περιλαμβάνει μια σειρά από αλληλοσυνδεδεμένα συστήματα αξιολόγησης καθένα από τα οποία θα επικεντρώνει σε μια συγκεκριμένη βαθμίδα (π.χ. πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, κατάρτιση κλπ) ή πλευρά (π.χ. γενικές επιδόσεις του εκπαιδευτικού συστήματος, σχολικές μονάδες, εκπαιδευτικοί, μαθητές κλπ) του εκπαιδευτικού συστήματος.

Ειδικά στο θέμα των εκπαιδευτικών οι προτάσεις θα επικεντρώνουν στα είδη και μορφές αξιολόγησης, το σκοπό της αξιολόγησης του έργου του εκπαιδευτικού (επιστημονικό, παιδαγωγικό, διδακτικό, κοινωνικό, διοικητικό-υπηρεσιακό κλπ)

Αντίστοιχα στα θέματα αξιολόγησης του μαθητή οι προτάσεις θα αφορούν τις μορφές και τεχνικές αξιολόγησης, καθώς και τα μέσα αποτύπωσης του αξιολογικού αποτελέσματος.

Η δομή των προτάσεων φαίνεται σχηματικά στο επόμενο διάγραμμα:

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Διάγραμμα ΙΙ. Μορφή Προτεινόμενου Μοντέλου και Συστήματος Αξιολόγησης

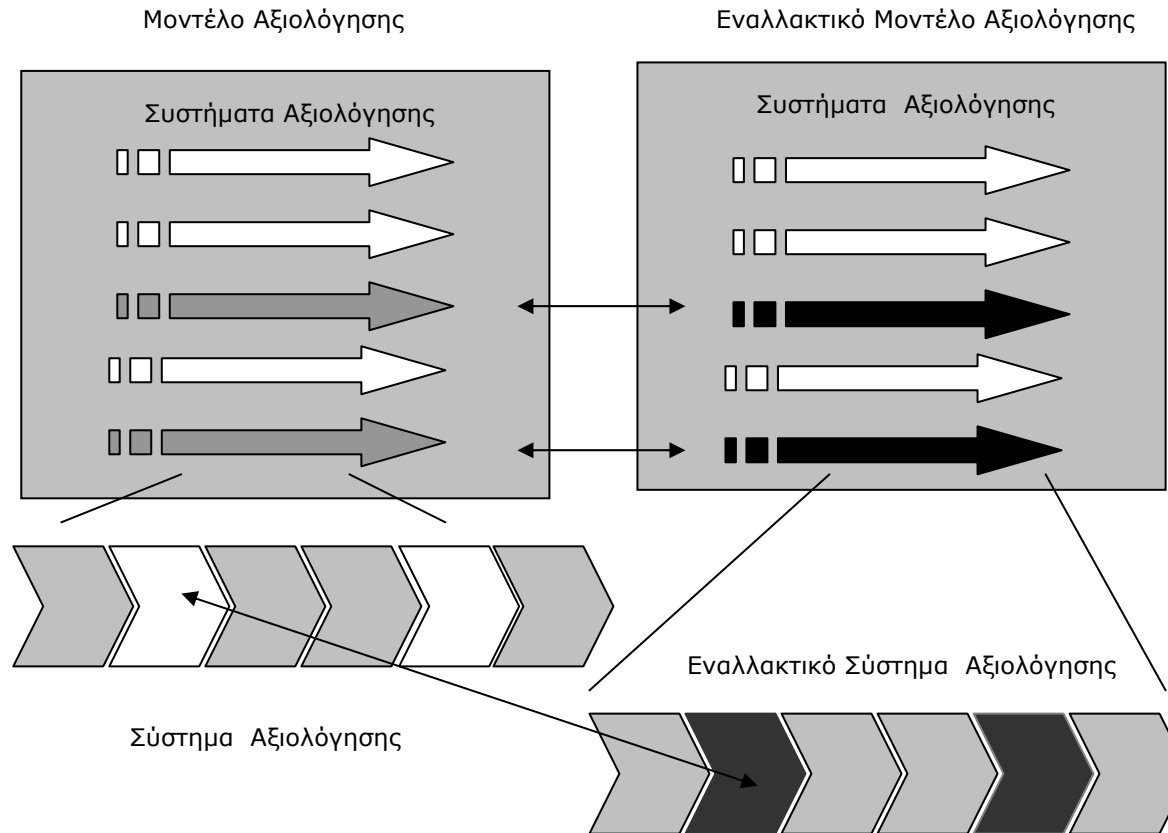
ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Για κάθε ένα από τα προτεινόμενα συστήματα αξιολόγησης θα περιλαμβάνονται:

- Γενική περιγραφή και εκτίμηση της επίδρασής του στη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος.
- Διαδικασίες που το συνθέτουν με ιδιαίτερη έμφαση στη διαδικασία αξιολόγησης και τη διαδικασία αξιοποίησης των αποτελεσμάτων.
- Προτεινόμενοι φορείς αξιολόγησης και αξιολογητές με ιδιαίτερη έμφαση σε υφιστάμενους φορείς που θα μπορούσαν να διαδραματίσουν αυτό το ρόλο.
- Προϋποθέσεις εφαρμογής του συστήματος με εστίαση σε θέματα αναγκαίων υποδομών, προσαρμογών του κανονιστικού πλαισίου, αναμόρφωση τρόπου λειτουργίας ή αρμοδιοτήτων ενός φορέα κλπ.
- Διαδικασία υλοποίησης του συστήματος με μορφή συγκεκριμένου σχεδίου δράσης με χρονοπρογραμματισμό και ανάλυση των απαιτούμενων ενεργειών και δράσεων και τους τρόπους υλοποίησής τους (κόστος, φορέας υλοποίησης, χρηματοδότηση).
- Διαδικασία περιοδικής ανασκόπησης και προσαρμογής του συστήματος.

Όπου είναι δυνατό, θα προτείνονται εναλλακτικά αλλά απολύτως συμβατά με το γενικό μοντέλο συστήματα.

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Διάγραμμα III. Εναλλακτικά Μοντέλα και Συστήματα Αξιολόγησης

5 Μεθοδολογία Υλοποίησης

Στην ενότητα που ακολουθεί αναπτύσσεται αρχικά η γενική μεθοδολογία υλοποίησης του έργου, η οποία στην συνέχεια αναλύεται και εξειδικεύεται στο επίπεδο δραστηριοτήτων και βημάτων που θα πρέπει να υλοποιηθούν για την ολοκλήρωση της **Μελέτης Αποτύπωσης Συστήματος Αξιολόγησης της Εκπαίδευσης**.

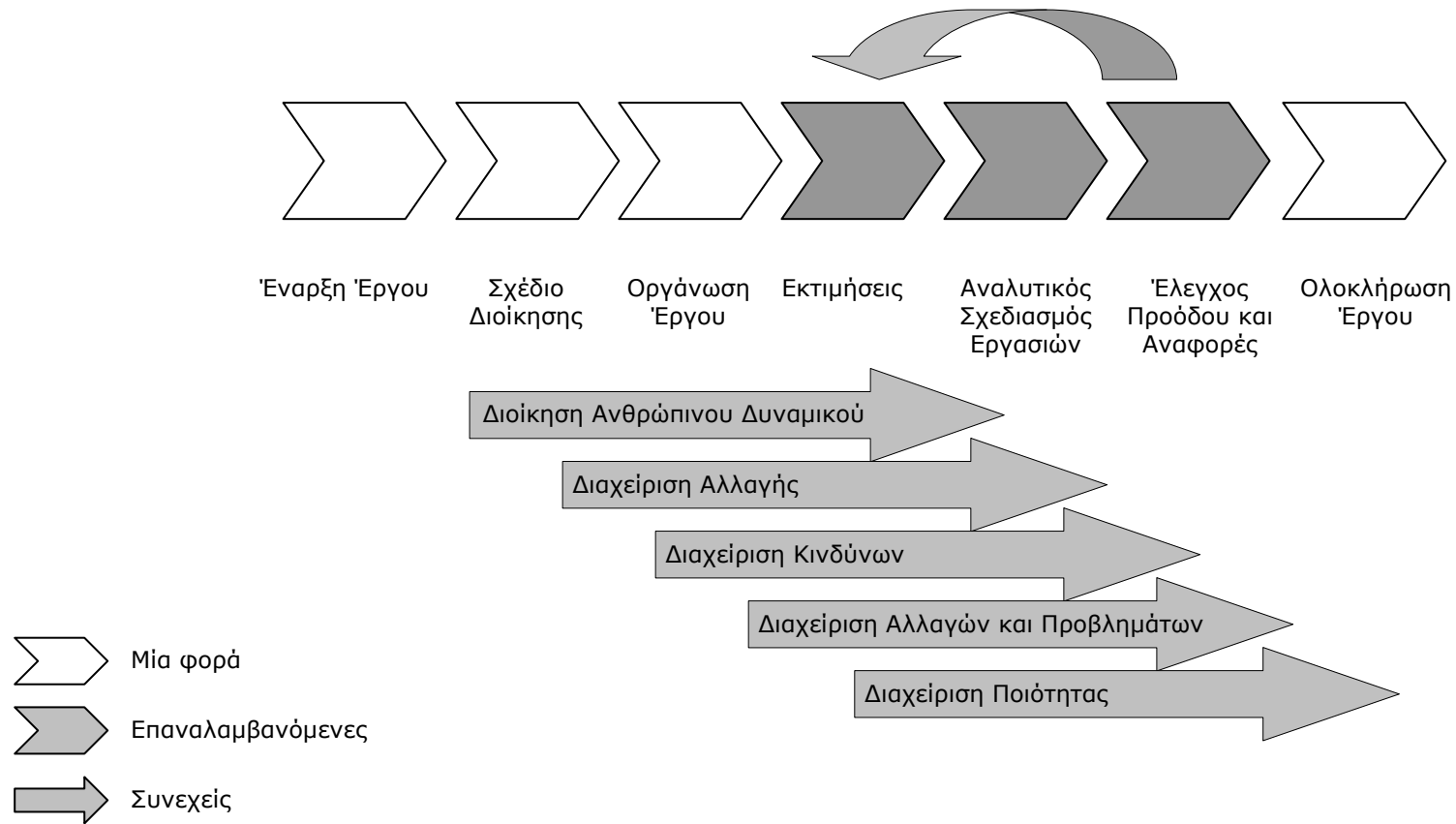
5.1 Γενική Μεθοδολογία Υλοποίησης

Με βάση τις αρχές της θεωρίας διοίκησης και διαχείρισης έργων (project management) αλλά και την εμπειρία από αντίστοιχης πολυπλοκότητας έργα, η επιτυχής υλοποίηση της μελέτης προϋποθέτει τα ακόλουθα επιμέρους στοιχεία:

- Το σχέδιο διοίκησης του έργου.
- Την οργάνωση του έργου.
- Τον αναλυτικό σχεδιασμό εργασιών.
- Τις εκτιμήσεις.
- Τον έλεγχο προόδου και τις αναφορές.
- Τη διαχείριση των κινδύνων.
- Τη διαχείριση αλλαγών και προβλημάτων.
- Τη διαχείριση ποιότητας.
- Τη διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού.
- Τη διαχείριση της αλλαγής.
- Την ολοκλήρωση του Έργου.

Ο τρόπος με τον οποίο τα στοιχεία αυτά συνδέονται μεταξύ τους και αλληλοεπηρεάζονται, παρουσιάζεται σχηματικά στο διάγραμμα που ακολουθεί:

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Διάγραμμα IV. Μεθοδολογία Διαχείρισης Έργου

Όπως φαίνεται από το διάγραμμα, για την επιτυχή ολοκλήρωση της μελέτης απαιτούνται ενέργειες από τις οποίες κάποιες υλοποιούνται μία μόνο φορά, άλλες είναι επαναλαμβανόμενες και άλλες είναι συνεχείς και καλύπτουν πρακτικά όλη τη διάρκεια του έργου.

Συνοπτικά, η κάθε μια από τις προαναφερθείσες ενέργειες περιγράφεται ως εξής:

1. Το Σχέδιο Διοίκησης

Το σχέδιο διοίκησης ορίζει το σκοπό και τους στόχους του Έργου. Επίσης προσδιορίζει τον τρόπο υλοποίησης και διοίκησης αυτού, τα βασικά σημεία ελέγχου ποιότητας, τον απαιτούμενο χρόνο και τα χαρακτηριστικά και τις ικανότητες των στελεχών της ομάδας έργου.

2. Η Οργάνωση του Έργου

Η δραστηριότητα αυτή περιλαμβάνει τη διαχείριση και την οργάνωση των ανθρωπίνων πόρων για την επιτυχή υλοποίηση του Έργου.

Η οργάνωση του Έργου λαμβάνει υπόψη τους στόχους και τα παραδοτέα του, αλλά και παράγοντες που σχετίζονται με τον απαιτούμενο έλεγχο, τους πιθανούς κινδύνους και τις προδιαγραφές ποιότητας που πρέπει να τηρηθούν.

3. Ο Αναλυτικός Σχεδιασμός Εργασιών

Οι στόχοι του αναλυτικού σχεδιασμού εργασιών είναι οι ακόλουθοι:

- Αναγνώριση των επιμέρους σταδίων υλοποίησης του έργου, των απαιτούμενων δραστηριοτήτων και επιμέρους βημάτων που απαιτούνται με αντίστοιχες εκτιμήσεις χρόνου και κόστους.
- Προσδιορισμός των παραδοτέων και συσχέτιση τους με δραστηριότητες και βήματα υλοποίησης.
- Προσδιορισμός των αλληλεξαρτήσεων, δραστηριοτήτων και βημάτων δηλαδή χρονοπρογραμματισμός με συγκεκριμένες ημερομηνίες έναρξης και λήξης.
- Αναλυτικός προσδιορισμός των απαιτούμενων πόρων (ανθρώπων, εξοπλισμού, υποδομής, χρημάτων) για την ανάπτυξη των παραδοτέων.
- Προσπάθεια μείωσης των κινδύνων.

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Καθιέρωση μέτρου αναφοράς για τη μέτρηση της προόδου.
- Δημιουργία βάσης επικοινωνίας των στόχων του έργου στα μέλη της ομάδας Έργου και ανάθεση εργασιών.

4. Οι Εκτιμήσεις

Εκτίμηση είναι η πρόβλεψη του αποτελέσματος, η οποία βασίζεται σε ένα επιθυμητό αποτέλεσμα, σε κάποιες προϋποθέσεις και συνθήκες. Οι εκτιμήσεις απαιτούνται για να παρέχουν στην ανώτερη διοίκηση πληροφορίες για την αξιολόγηση της απόδοσης και τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας του Έργου.

Οι εκτιμήσεις κάθε Έργου αφορούν την πρόβλεψη του μεγέθους του Έργου, την εκτίμηση της διάρκειάς του καθώς και του ανθρώπινου δυναμικού που απαιτείται για την παραγωγή και παράδοση των παραδοτέων του Έργου.

5. Παρακολούθηση και Έλεγχος Έργου

Η δραστηριότητα αυτή αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο του αποτελεσματικού προγράμματος διοίκησης Έργου. Η παρακολούθηση και ο έλεγχος του Έργου:

- Προσδιορίζουν τις αναγκαίες πληροφορίες και τη συλλογή και ομαδοποίηση σε διάφορα επίπεδα λεπτομέρειας, με σκοπό την αποτελεσματική παρακολούθηση και έλεγχο των εργασιών.
- Είναι επαναληπτικές λειτουργίες, που εκτιμούν διαρκώς την παρούσα θέση και τη μελλοντική κατεύθυνση του Έργου σε σχέση με το σχεδιασμό που έχει συμφωνηθεί.
- Εφαρμόζονται για να εξασφαλίσουν ότι οι στόχοι του Έργου, που προσδιορίζονται στο σχέδιο διοίκησης, έχουν επιτευχθεί.
- Παρέχουν τη βάση για την εποικοδομητική αξιολόγηση του Έργου μέσω επεξεργασίας στοιχείων που αφορούν τις προκαθορισμένες προσπάθειες, την παρούσα κατάσταση, τάσεις, επιτεύγματα, αξιοποίηση πόρων, αλλαγές και τους κατάλληλους δείκτες.

6. Η Διαχείριση των Κινδύνων

Η διαχείριση των κινδύνων περιλαμβάνει την αναγνώριση, την ανάλυση και τη διοίκηση των κινδύνων του Έργου. Οι κίνδυνοι αυτοί αφορούν αβεβαιότητες, υποχρεώσεις ή τρωτά σημεία, που μπορούν να δημιουργήσουν αποκλίσεις του Έργου από τον καθορισμένο σχεδιασμό. Οι

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

κίνδυνοι στο περιβάλλον του Έργου δεν μπορούν να εξαλειφθούν πλήρως. Ο στόχος της διαχείρισης κινδύνων είναι η ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων τους από απρογραμμάτιστα γεγονότα, με την πρόβλεψη και την αντιμετώπιση των κινδύνων πριν την εμφάνισή τους.

Μετά την αναγνώριση των πιθανών κινδύνων, ο στόχος της ανάλυσης κινδύνων είναι ο προσδιορισμός των σχετικών επιπτώσεων σε χρονικούς και οικονομικούς όρους, έτσι ώστε στη συνέχεια να καθοριστούν τρόποι επίλυσης των προβλημάτων που ανακύπτουν. Κατά συνέπεια, η διαχείριση των κινδύνων δεν προβλέπει μόνο τους κινδύνους αλλά προσδιορίζει και τον τρόπο αντιμετώπισής τους.

Οι πιθανοί κίνδυνοι δεν θα πρέπει να προβλέπονται μόνο κατά την αρχική προσπάθεια του διοικητικού σχεδιασμού. Μία διαρκής διαδικασία διαχείρισης κινδύνων πρέπει να εκτελείται τυπικά κατά τη διαδικασία του λεπτομερούς σχεδιασμού εργασιών και στη συνέχεια να παρακολουθείται και να ενημερώνεται συνεχώς, ανάλογα με την πορεία και τις απαιτήσεις του έργου.

7. Η διαχείριση αλλαγών και προβλημάτων

Η αποτελεσματική διαχείριση των αλλαγών και των προβλημάτων αποτελεί βασική δραστηριότητα της διοίκησης έργου, διότι ανεξέλεγκτες αλλαγές και προβλήματα συνήθως οδηγούν στην αύξηση του κόστους του έργου, δυσαρέσκεια μεταξύ των στελεχών της ομάδας έργου, παραδοτέα χαμηλότερης ποιότητας και σημαντικές καθυστερήσεις στο χρονοδιάγραμμα του Έργου.

Σύμφωνα με το πνεύμα της εφαρμοζόμενης μεθοδολογίας, ως **«αλλαγή»** θεωρείται κάθε δραστηριότητα η οποία αλλάζει το εύρος, τα παραδοτέα, τη βασική αρχιτεκτονική, το κόστος ή το χρονοπρογραμματισμό του Έργου, και **«πρόβλημα»** είναι κάθε κατάσταση, ενέργεια, θέμα ή ερώτημα που προκύπτει κατά την εκτέλεση του έργου και το οποίο δεν μπορεί να επιλυθεί αποδοτικά ή αποτελεσματικά εντός της ομάδας Έργου.

8. Η διαχείριση της σύνθεσης του Έργου

Η εξασφάλιση της αδιάλειπτης υποστήριξης των απαιτούμενων εργασιών, καθώς και η συνοχή των παραδοτέων του Έργου αποτελούν κρίσιμους παράγοντες της διοίκησης αυτού. Η διαχείριση της σύνθεσης του Έργου υλοποιείται μέσω:

- Αρχικής οριοθέτησης των συνθηκών υλοποίησης η οποία περιλαμβάνει την αναγνώριση τους, τη θέσπιση των απαραίτητων μέτρων υποστήριξης και ασφάλειας και τον προσδιορισμό μιας

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

κατάλληλης οργάνωσης και δομής αναφοράς για τον αποτελεσματικό έλεγχο και τη διαχείριση αυτών.

- Διαρκούς παρακολούθησης και προσαρμογής των εν λόγω συνθηκών για την αποτελεσματική υλοποίησή του.

9. Η Διασφάλιση της Ποιότητας

Η επίτευξη της ποιότητας σε ένα έργο ορίζεται ως η ανάπτυξη των παραδοτέων σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τα πρότυπα που καλύπτουν τις ανάγκες και τις προσδοκίες του «**πελάτη**», έγκαιρα, εντός του προϋπολογισμού, και με τρόπο που θεωρείται επιτυχής από τον ίδιο τον «**πελάτη**».

Η εν λόγω προσέγγιση της μεθοδολογίας, βασίζεται στα ακόλουθα τέσσερα βασικά βήματα:

- Σχεδιασμός Ποιότητας.
- Ορισμός Πλαισίου Ποιοτικής Διασφάλισης.
- Έλεγχος Ποιότητας.
- Διορθωτικές ενέργειες.

10. Η Διοίκηση του Ανθρώπινου Δυναμικού

Η διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού του έργου αντιμετωπίζεται ως μια συνεχώς εκτελούμενη λειτουργία, μέχρι την πλήρη ολοκλήρωση του. Τα βήματα της λειτουργίας αυτής είναι τα ακόλουθα:

- Ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας.
- Δημιουργία κοινού οράματος.
- Ανάθεση της κατάλληλης εργασίας σε κάθε μέλος της ομάδας έργου.
- Αξιοποίηση των ιδιαίτερων προσωπικών χαρακτηριστικών.
- Διοίκηση και εκτίμηση της ατομικής απόδοσης.
- Ανάπτυξη των ικανοτήτων του προσωπικού μέσω εκπαίδευσης.
- Τακτική επικοινωνία με τα μέλη της ομάδας Έργου.

11. Η Διαχείριση της Αλλαγής

Η μεθοδολογία αναγνωρίζει και αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τη θεμελιώδη ανάγκη της διαχείρισης των οργανωτικών αλλαγών που εμφανίζονται κατά τη διάρκεια εκτέλεσης έργων.

Τα βασικά βήματα στη διαχείριση των εν λόγω αλλαγών περιλαμβάνουν:

- Αναγνώριση των βασικών παραγόντων και του τρόπου αλληλεπίδρασης μεταξύ τους.
- Εξασφάλιση αποτελεσματικής υποστήριξης και δεσμεύσεων από τη διοίκηση.
- Πρόβλεψη και ελάττωση των αντιδράσεων μέσω ενημέρωσης και εκπαίδευσης.
- Ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ των μελών της ομάδας έργου.

12. Η Ολοκλήρωση του Έργου

Η διαδικασία ολοκλήρωσης του Έργου αναγνωρίζεται ως μία βασική λειτουργία της διοίκησης αυτού. Η λειτουργία αυτή πρέπει να είναι προσεκτικά σχεδιασμένη, όπως και στις υπόλοιπες φάσεις του Έργου.

Τα βήματα της διαδικασίας είναι τα ακόλουθα:

- Αξιολόγηση και ενημέρωση του σχεδίου διοίκησης.
- Ανάπτυξη λεπτομερούς σχεδίου ολοκλήρωσης του έργου.
- Αξιολόγηση της απόδοσης.
- Προετοιμασία των τελικών εκθέσεων αναφοράς του έργου.
- Τεκμηρίωση και αρχειοθέτηση των παραδοτέων του έργου.
- Τερματισμός των οργανωτικών δομών του έργου.
- Εκτέλεση της σύσκεψης ολοκλήρωσης του έργου.
- Αξιολόγηση του Έργου μετά την έναρξη λειτουργίας.

5.2 Ανάλυση Μεθοδολογίας Υλοποίησης

Καθώς το έργο βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη, μέσω της διαδικασίας ελέγχου και προσαρμογής που αναπτύχθηκε στην προηγούμενη παράγραφο, ο αναλυτικός σχεδιασμός των εργασιών του έχει ήδη προσαρμοσθεί με βάση τις απαιτήσεις και ανάγκες που προέκυψαν κατά την υλοποίησή του.

Με βάση τις απαιτήσεις του, η ανάλυση εργασιών καθόρισε τρία συγκεκριμένα στάδια υλοποίησης, το **Σχεδιασμό του Έργου**, την **Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης** και τη **Διαμόρφωση Προτάσεων**.

Καθένα από τα στάδια αυτά αναλύεται σε ομάδες ομοειδών εργασιών, τις **δραστηριότητες** για την ολοκλήρωση των οποίων απαιτείται υλοποίηση συγκεκριμένων **βημάτων**.

Συνοπτικά, ο αναλυτικός σχεδιασμός του έργου με τα επιμέρους στάδια, δραστηριότητες και βήματα, παρουσιάζονται στον ακόλουθο συγκεντρωτικό πίνακα:

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πίνακας 1. Ανάλυση Μεθοδολογίας Υλοποίησης

Στάδιο	Δραστηριότητα	Βήμα
Στ. Ι.	Σχεδιασμός Έργου	<i>Δρ. 1.01 Καθορισμός Προδιαγραφών Έργου</i>
		B.1. Αποσαφήνιση Στόχων και Απαιτήσεων
		B.2. Καθορισμός Πλαισίου Αναφοράς και Περιεχομένου
		B.3. Καθορισμός Παραδοτέου
		B.4. Εναρκτήρια Συνάντηση Ομάδας Έργου
	<i>Δρ. 1.02 Προγραμματισμός Έργου</i>	
	B.1. Επιλογή Μεθοδολογίας Υλοποίησης	
	B.2. Ανάλυση Μεθοδολογίας	
	B.3. Καθορισμός Ρόλων και Υπευθυνοτήτων Ομάδας Έργου	
	B.4. Καθορισμός Χρονοδιαγράμματος Υλοποίησης	

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στάδιο	Δραστηριότητα	Βήμα
		B.5. Ανασκόπηση Σχεδιασμού
		B.6. Σύνταξη Α΄ Παραδοτέου
Στ. ΙΙ.	Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης	
	<i>Δρ. 2.01 Συστήματα Αξιολόγησης Ευρωπαϊκής Ένωση</i>	
		B.1. Καταγραφή Συστημάτων Αξιολόγησης Ευρωπαϊκών Κρατών
		B.2. Επικοινωνία με Αρμόδιους Φορείς
		B.3. Καταγραφή Διεθνών Τάσεων
		B.4. Αποτύπωση Συστημάτων Αξιολόγησης
	<i>Δρ. 2.02 Συστήματα Αξιολόγησης στην Ελλάδα</i>	
		B.1. Ιστορική Αναδρομή Συστημάτων Αξιολόγησης
		B.2. Ανάλυση Νομοθετικού και Κανονιστικού Πλαισίου
		B.3. Ανάλυση Στρατηγικών και Πολιτικών
		B.4. Απόψεις Εμπλεκόμενων Φορέων

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στάδιο	Δραστηριότητα	Βήμα
	<i>Δρ. 2.03 Συγκριτική Αξιολόγηση Συστημάτων Αξιολόγησης</i>	
		B.1. Διαμόρφωση των Βασικών Μοντέλων
		B.2. Αξιολόγηση των Βασικών Μοντέλων
Στ. ΙΙΙ.	Διαμόρφωση Προτάσεων	
	<i>Δρ. 3.01 Διαμόρφωση Εναλλακτικών Μοντέλων</i>	
		B.1. Διαμόρφωση Βασικών Χαρακτηριστικών
		B.2. Ανάλυση Προτάσεων με Εμπλεκόμενους Φορείς
		B.3. Οριστικοποίηση Προτεινόμενων Μοντέλων Αξιολόγησης
	<i>Δρ. 3.02 Ανάλυση Εναλλακτικών Μοντέλων</i>	
		B.1. Αναλυτική Περιγραφή Μοντέλων
		B.2. Αναλυτική Περιγραφή Ρόλων και Υπευθυνοτήτων
		B.3. Αναλυτική Περιγραφή Απαιτούμενων Υποδομών
		B.4. Αποτύπωση Εναλλακτικών Μοντέλων

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στάδιο	Δραστηριότητα	Βήμα
	<i>Δρ. 3.03</i>	<i>Υλοποίηση Εναλλακτικών Μοντέλων</i>
		B.1. Αναλυτική Περιγραφή Δράσεων
		B.2. Προγραμματισμός Δράσεων
		B.3. Προτάσεις Χρηματοδότησης
		B.4. Αποτύπωση Σχεδίων Δράσης
		B.5. Σύνταξη Β' Παραδοτέου

5.3 Ανάλυση Εργασιών

Στις ακόλουθες παραγράφους γίνεται αναλυτικότερη περιγραφή των Σταδίων, Δραστηριοτήτων και Βημάτων υλοποίησης του έργου, σύμφωνα με τη Μεθοδολογία Υλοποίησης της προηγούμενης παραγράφου.

Στάδιο Ι. Σχεδιασμός Έργου

Αντικείμενο του σταδίου αυτού είναι ο ορθολογικός και αναλυτικός σχεδιασμός του έργου βάσει των απαιτήσεων και στόχων της μελέτης.

Δραστηριότητα 1.01 Καθορισμός Προδιαγραφών

Αντικείμενο της δραστηριότητας είναι ο καθορισμός των προδιαγραφών του περιεχομένου και της μορφής της μελέτης.

Βήμα 1 Αποσαφήνιση Στόχων και Απαιτήσεων

Αποσαφήνιση των στόχων και απαιτήσεων της μελέτης, όπως αυτές καθορίζονται από τη διακήρυξη, τη σύμβαση, τις ειδικές απαιτήσεις της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΕΠΕΑΕΚ και το γενικότερο πλαίσιο υλοποίησης του έργου.

Βήμα 2 Καθορισμός Πλαισίου Αναφοράς και Περιεχομένου

Αποσαφήνιση του πλαισίου αναφοράς και των θεματικών ενοτήτων που θα πρέπει να καλύψει η μελέτη καθώς και των εργασιών που θα πρέπει να υλοποιηθούν στο πλαίσιο του έργου, βάσει των στόχων και απαιτήσεων.

Βήμα 3 Καθορισμός Παραδοτέου

Σχεδιασμός της βασικής δομής και ενοτήτων των ενδιάμεσων και τελικών παραδοτέων της μελέτης, ώστε να καλύπτεται ικανοποιητικά το πλαίσιο αναφοράς και το περιεχόμενο.

Βήμα 4 Εναρκτήρια Συνάντηση

Συνάντηση της ομάδας έργου κατά τη διάρκεια της οποίας τίθεται υπόψη των μελών οι στόχοι, οι απαιτήσεις, το πλαίσιο αναφοράς και οι προδιαγραφές του παραδοτέου και συζητούνται όλα τα θέματα που μπορεί να αφορούν την υλοποίηση του έργου, την επισήμανση κινδύνων και τη κατάθεση προτάσεων και ιδεών.

Δραστηριότητα 1.02 Προγραμματισμός Έργου

Αντικείμενο της δραστηριότητας είναι ο λεπτομερής προγραμματισμός του έργου και της διαδικασίας υλοποίησης της μελέτης, βάσει των προδιαγραφών που έχουν τεθεί.

Βήμα 1 Επιλογή Μεθοδολογίας Υλοποίησης

Βάσει των προδιαγραφών και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του έργου, προκρίνεται και προσαρμόζεται η κατάλληλη μεθοδολογία διοίκησης και διαχείρισής του, καθώς και τα υπόλοιπα εργαλεία ανάλυσης που θα απαιτηθούν.

Βήμα 2 Ανάλυση Μεθοδολογίας

Βάσει της γενικής μεθοδολογίας υλοποίησης που επιλέχθηκε, ακολουθεί η ανάλυση του έργου σε επιμέρους στάδια, δραστηριότητες και βήματα τα οποία καλύπτουν τις προδιαγραφές και απαιτήσεις.

Βήμα 3 Καθορισμός Ρόλων και Υπευθυνοτήτων

Οι δραστηριότητες και βήματα της υλοποίησης του έργου ανατίθενται στα μέλη της ομάδας έργου με βάση την εξειδίκευση τους αλλά και εκτιμήσεις σχετικά με χρόνους ολοκλήρωσης και όγκου εργασιών ώστε να υπάρξει ισορροπημένος καταμερισμός.

Βήμα 4 Καθορισμός Χρονοδιαγράμματος Υλοποίησης

Τα στάδια, οι δραστηριότητες και τα βήματα σε συνδυασμό με τα παραδοτέα, προγραμματίζονται χρονικά έτσι ώστε να υπάρχει η κατάλληλη και λογική αλληλουχία αλλά και να καλύπτονται τα χρονικά

περιθώρια και δεσμεύσεις του έργου.

Βήμα 5 Ανασκόπηση Σχεδιασμού

Σε συνάντηση της ομάδας έργου και με βάση όλα τα δεδομένα που έχουν διαμορφωθεί, τόσο ως προς τις προδιαγραφές όσο και ως προς τον προγραμματισμό, γίνεται μια συνολική συζήτηση, ενημέρωση και ανασκόπηση του σχεδιασμού, ώστε με τις όποιες προσαρμογές να οριστικοποιηθεί ο σχεδιασμός του έργου.

Βήμα 6 Σύνταξη Α' Παραδοτέου

Με βάση όλα τα στοιχεία, συντάσσεται το πρώτο παραδοτέο που αφορά την αναλυτική περιγραφή των στόχων και περιεχομένου της μελέτης καθώς και την αναλυτική μεθοδολογία υλοποίησης.

Στάδιο II. Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης

Αντικείμενο του σταδίου αυτού αποτελεί η καταγραφή, αποτύπωση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης σε θέματα εφαρμογής συστημάτων αξιολόγησης της εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα.

Δραστηριότητα 2.01 Συστήματα Αξιολόγησης στην Ε.Ε.

Αντικείμενο της δραστηριότητας είναι η καταγραφή των συστημάτων αξιολόγησης που εφαρμόζονται σε κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης έτσι ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για μια αντικειμενική συγκριτική αξιολόγηση αυτών και ανάδειξη των βέλτιστων πρακτικών που θα μπορούσαν δυνητικά να εφαρμοσθούν στην Ελλάδα.

Βήμα 1 Καταγραφή Συστημάτων Αξιολόγησης Ε.Ε.

Αναζήτηση και συγκέντρωση διαθέσιμων βιβλιογραφικών αναφορών, μελετών, άρθρων, σχολίων και κάθε άλλης διαθέσιμης πληροφορίας που να αναφέρεται σε συστήματα και πρακτικές αξιολόγησης που εφαρμόζονται στα εκπαιδευτικά συστήματα των ευρωπαϊκών χωρών, με έμφαση στα θέματα των τομέων αξιολόγησης της εκπαίδευσης, τους φορείς αξιολόγησης και τους αξιολογητές, την διαδικασία αξιολόγησης και διαχείριση αποτελεσμάτων.

Βήμα 2 Επικοινωνία με Φορείς

Τηλεφωνική και / ή μέσω αλληλογραφίας επικοινωνία με τους αρμόδιους φορείς των κρατών της Ε.Ε. με σκοπό την αναζήτηση πρόσθετων ή εξειδικευμένων πληροφοριών σχετικά με θέματα, όπως κόστος ανάπτυξης και λειτουργίας του συστήματος αξιολόγησης, διαδικασίες εφαρμογής, ειδικά προβλήματα, πιθανές νέες τάσεις, απόψεις, προβληματισμοί κλπ.

Βήμα 3 Καταγραφή Διεθνών Τάσεων

Αναζήτηση επιστημονικού υλικού και απόψεων από συνέδρια, εκδόσεις, αρθρογραφία, μελέτες, εκθέσεις κλπ. για θέματα που αφορούν τα

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

συστήματα αξιολόγησης και την εφαρμογή τους, με έμφαση σε θέματα και προβληματισμούς που αναπτύσσονται γύρω από τις στρατηγικές και πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Βήμα 4 Αποτύπωση Συστημάτων Αξιολόγησης

Με βάση τα στοιχεία που θα συγκεντρωθούν θα γίνει μια συνοπτική αποτύπωση και σχεδιασμός των συστημάτων αξιολόγησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δραστηριότητα 2.02 Συστήματα Αξιολόγησης στην Ελλάδα

Αντικείμενο της δραστηριότητας είναι η αντικειμενική καταγραφή και αποτίμηση της εφαρμογής συστημάτων αξιολόγησης σε τομείς εκπαίδευσης στην Ελλάδα, με σκοπό οι όποιες προτάσεις διατυπωθούν να λαμβάνουν υπόψη την Ελληνική πραγματικότητα και τη συσσωρευμένη θετική ή αρνητική εμπειρία από τις αντίστοιχες προσπάθειες.

Βήμα 1 Ιστορική Αναδρομή της Εφαρμογής Συστημάτων Αξιολόγησης

Αναζήτηση και καταγραφή διαθέσιμων βιβλιογραφικών και κάθε άλλου είδους πληροφοριών και στοιχείων σχετικά και τις προσπάθειες εφαρμογής συστημάτων αξιολόγησης σε τομείς του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, με ιδιαίτερη έμφαση σε επισημάνσεις για προβλήματα που διαπιστώθηκαν.

Στο πλαίσιο αυτό θα γίνει ιδιαίτερη αναζήτηση σε θέματα δράσεων και έργων, όπως π.χ. μελετών, πιλοτικών προγραμμάτων κλπ. που έχουν υλοποιηθεί στο πλαίσιο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.

Βήμα 2 Ανάλυση Νομοθετικού και Κανονιστικού Πλαισίου

Καταγραφή του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου που αφορά άμεσα την εφαρμογή της αξιολόγησης στην Ελληνική εκπαίδευση (νόμοι, διατάγματα, υπουργικές αποφάσεις, εγκύκλιοι κλπ.) καθώς και συγκέντρωση του αντίστοιχου κανονιστικού πλαισίου που αφορά έμμεσα την εφαρμογή της αξιολόγησης στην Ελλάδα, για παράδειγμα την οργάνωση και τις αρμοδιότητες της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Βήμα 3 Ανάλυση Στρατηγικών και Πολιτικών

Καταγραφή των στρατηγικών επιλογών και πολιτικών που διαμορφώνονται, μέσα από κείμενα ή απόψεις στελεχών που έχουν την ευθύνη χάραξης και υλοποίησης των βασικών επιλογών για την εκπαίδευση και το εκπαιδευτικό σύστημα.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε θέματα που σχετίζονται με το γενικότερο προγραμματισμό της περιόδου 2007-2013 και ειδικότερα το σχεδιασμό του προγράμματος Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση.

Βήμα 4 Απόψεις Εμπλεκόμενων Φορέων

Θα γίνει προσπάθεια να καταγραφούν μέσω προσωπικών συνεντεύξεων ή/και ερωτηματολογίων, οι απόψεις όλων των εμπλεκόμενων φορέων, όπως για παράδειγμα υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας, Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, ΚΕΕ, ΟΕΕΚ καθώς και δειγματοληπτικές συναντήσεις με τους άμεσα εμπλεκόμενους στην εκπαιδευτική διαδικασία (εκπαιδευτικούς διάφορων βαθμίδων και ρόλων, γονέων, μαθητών κλπ.) με σκοπό μια κατά το δυνατόν πληρέστερη και σφαιρικότερη αντίληψη των κρίσιμων ζητημάτων.

Δραστηριότητα 2.03 Συγκριτική Αξιολόγηση

Αντικείμενο της δραστηριότητας είναι η συγκριτική αξιολόγηση των συστημάτων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με στόχο την ανάδειξη κοινών στοιχείων και τάσεων αλλά και βέλτιστων πρακτικών που θα μπορούσαν να αποτελέσουν πρότυπο εφαρμογής στο Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Βήμα 1 Διαμόρφωση Βασικών Μοντέλων

Διαμόρφωση και αποτύπωση των βασικών μοντέλων και χαρακτηριστικών των συστημάτων αξιολόγησης, όπως αυτά εφαρμόζονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς επίσης και τις αναμενόμενες εξελίξεις και τάσεις κλπ.

Βήμα 2 Αξιολόγηση Βασικών Μοντέλων

Αξιολόγηση των βασικών αυτών μοντέλων σε σχέση με το Ελληνικό

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

εκπαιδευτικό σύστημα, την υφιστάμενη εμπειρία και τις απόψεις που έχουν διατυπωθεί (Υπουργείο Παιδείας, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, ΚΕΚ, ΟΕΕΚ) με σκοπό τον εντοπισμό και ανάδειξη των στοιχείων και βέλτιστων πρακτικών που θα μπορούσαν να υιοθετηθούν στην Ελλάδα.

Στάδιο ΙΙΙ. Διαμόρφωση Προτάσεων

Αντικείμενο του σταδίου αυτού αποτελεί η διαμόρφωση και ανάπτυξη προτάσεων για την εφαρμογή συστημάτων αξιολόγησης στο εκπαιδευτικό σύστημα, βάσει των αποτελεσμάτων αξιολόγησης της παρούσας κατάστασης.

Δραστηριότητα 3.01 Διαμόρφωση Εναλλακτικών Μοντέλων

Αντικείμενο της δραστηριότητας είναι η διαμόρφωση των βασικών χαρακτηριστικών διάφορων εναλλακτικών μοντέλων και συστημάτων αξιολόγησης που θα μπορούσαν δυνητικά να εφαρμοσθούν σε διάφορους τομείς του εκπαιδευτικού συστήματος.

Βήμα 1 Διαμόρφωση Βασικών Χαρακτηριστικών Μοντέλων

Διαμόρφωση των βασικών χαρακτηριστικών κάθε εναλλακτικού προτεινόμενου μοντέλου με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα, όπως, πλευρές του εκπαιδευτικού έργου που καλύπτονται, φορείς αξιολόγησης και αξιολογητές, διαδικασίες αξιολόγησης, διαχείριση αποτελεσμάτων αξιολόγησης κλπ.

Βήμα 2 Ανάλυση Προτάσεων με Φορείς

Σχολιασμός των προτεινόμενων εναλλακτικών μοντέλων με εκπροσώπους των εμπλεκόμενων φορέων, μέσω προφορικής συνέντευξης ή/και αλληλογραφίας, με σκοπό την καταγραφή απόψεων, προβληματισμών και προτάσεων για την διαμόρφωση των μοντέλων.

Βήμα 3 Οριστικοποίηση Μοντέλων Αξιολόγησης

Ανασκόπηση και οριστικοποίηση των βασικών χαρακτηριστικών των προτεινόμενων μοντέλων και διαγραμματική αποτύπωση της δομής τους.

Δραστηριότητα 3.02 Ανάλυση Εναλλακτικών Μοντέλων

Αντικείμενο της δραστηριότητας αυτής είναι η ανάλυση και εξειδίκευση των βασικών μοντέλων και συστημάτων αξιολόγησης.

Βήμα 1 Αναλυτική Περιγραφή Μοντέλου

Αναλυτική περιγραφή των συστημάτων αξιολόγησης των επιμέρους διαδικασιών που περιλαμβάνει καθένα από αυτά.

Βήμα 2 Ρόλοι και Υπευθυνότητες

Αναλυτική περιγραφή των ρόλων και υπευθυνοτήτων των εμπλεκόμενων σε κάθε σύστημα και διαδικασία.

Βήμα 3 Απαιτούμενες Υποδομές

Αναλυτική περιγραφή των απαιτούμενων οργανωτικών και τεχνολογικών υποδομών για τη διαχείριση και λειτουργία του κάθε προτεινόμενου συστήματος αξιολόγησης.

Βήμα 4 Αποτύπωση Εναλλακτικών Μοντέλων

Αποτύπωση του τρόπου λειτουργίας των εναλλακτικών μοντέλων αξιολόγησης σε διαγραμματική μορφή.

Δραστηριότητα 3.03 Υλοποίηση Εναλλακτικών Μοντέλων

Αντικείμενο της δραστηριότητας αυτής είναι η διαμόρφωση προτάσεων και σχεδίων δράσης για την υλοποίηση των προτεινόμενων μοντέλων και συστημάτων αξιολόγησης.

Βήμα 1 Αναλυτική Περιγραφή Δράσεων

Αποσαφήνιση των απαιτούμενων διαδικασιών υλοποίησης κάθε προτεινόμενου μοντέλου αξιολόγησης σε μορφή συγκεκριμένων σχεδίων δράσης.

Βήμα 2 Προγραμματισμός Δράσεων

Ανάλυση και χρονικός προγραμματισμός των σχεδίων δράσης και ιδιαίτερα των απαιτούμενων μελετών και έργων ωρίμανσης, με βάση την ετοιμότητα των εμπλεκόμενων φορέων και υποδομών.

Βήμα 3 Προτάσεις Χρηματοδότησης

Διαμόρφωση προτάσεων σε σχέση με τους φορείς υλοποίησης και τις διαδικασίες μέσω των οποίων μπορεί να χρηματοδοτηθούν τα σχέδια δράσης, με έμφαση σε αυτά που μπορούν να υλοποιηθούν στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών προγραμμάτων.

Βήμα 4 Αποτύπωση Σχεδίων Δράσης

Αποτύπωση των προτεινόμενων σχεδίων δράσης σε μορφή διαγραμμάτων ροής και χρηματοδοτικών πινάκων.

Βήμα 5 Σύνταξη Β' Παραδοτέου

Σύνταξη του τελικού παραδοτέου της μελέτης.

5.4 Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης

Στον πίνακα της επόμενης σελίδας παρουσιάζεται το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης σταδίων και δραστηριοτήτων του έργου.

Καθώς το έργο είναι ήδη σε εξέλιξη, θα πρέπει να σημειωθεί ότι για το πρώτο στάδιο, «Σχεδιασμός Έργου», αποτυπώνεται απολογιστικά το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης ενώ για τα Στάδια, «Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης» και «Διαμόρφωση Προτάσεων» παρουσιάζεται ο προβλεπόμενος, στη παρούσα φάση, προγραμματισμός υλοποίησης.

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πίνακας 2. Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης

ΣΤΑΔΙΟ		ΜΗΝΕΣ																
		1				2				3				4				
		ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ																
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1. Σχεδιασμός Έργου																		
1.01 Καθορισμός Προδιαγραφών																		
1.02 Προγραμματισμός Έργου																		
2. Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης																		
2.01 Συστήματα Αξιολόγησης ΕΕ																		
2.02 Συστήματα Αξιολόγησης στην Ελλάδα																		
2.03 Συγκριτική Αξιολόγηση																		
3. Διαμόρφωση Προτάσεων																		
3.01 Διαμόρφωση Εναλλακτικών Μοντέλων																		
3.02 Ανάλυση Εναλλακτικών Μοντέλων																		
3.03 Υλοποίηση Εναλλακτικών Μοντέλων																		

Πηγές και Βιβλιογραφικές Αναφορές

Μελέτες – Εκθέσεις - Αναφορές

- Έκθεση της Επιτροπής της 31ης Ιανουαρίου 2001: Οι συγκεκριμένοι μελλοντικοί στόχοι των εκπαιδευτικών συστημάτων - Έκθεση της Επιτροπής της ΕΕ - 2001.
- Οι συγκεκριμένοι μελλοντικοί στόχοι των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης - Έκθεση του Συμβουλίου Παιδείας προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο - 2001.
- Η προαγωγή της ενισχυμένης Ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης - Ψήφισμα Ευρωπαϊκού Συμβουλίου - 2002.
- European report on the quality of school education - Sixteen Quality Indicators - Ευρωπαϊκή Επιτροπή / Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Πολιτισμού - 2001.
- Η ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Ευρώπη: Αξιολόγηση και εξεταστικά συστήματα - Παιδαγωγικό Ινστιτούτο - 2003.
- Ενταγμένες Πράξεις στο ΕΠΕΑΕΚ - ΕΥΔ ΕΠΕΑΕΚ - 2007.
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2007 - 2013 - Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων - 2007.
- Το Εκπαιδευτικό Σύστημα στην Ελλάδα - Eurybase - The information database on Education System in Europe - Ευρωπαϊκή Επιτροπή / Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Πολιτισμού - 2006.
- Non-Vocational Adult Education in Europe - Executive Summary of National Information on Eurybase - Ευρωπαϊκή Επιτροπή / Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Πολιτισμού - 2006.
- Quality Assurance in Teacher Education in Europe - Eurydice - 2006.
- Cooperative Study of the Evaluation of Schools providing Compulsory Education in Europe Eurydice - 2006.
- Approaches to the evaluation of schools which provide Compulsory Education in Europe - Eurydice - National Reports
- Approaches to the evaluation of schools which provide compulsory education in Greece - Παιδαγωγικό Ινστιτούτο - 2001

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Συμπλήρωμα Προγραμματισμού ΕΠΕΑΕΚ 2006 - 2007 - ΕΥΔ ΕΠΕΑΕΚ - 2007.

Νομοθεσία

- ΠΔ 214/1984 Καθήκοντα και αρμοδιότητες των σχολικών συμβούλων.
- Ν 1566/ 1985 - Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις.
- Ν 2327/1995 - Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας ρύθμιση θεμάτων έρευνας παιδείας και μετεκπαίδευσης εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις.
- Ν 2525/1997 - Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις.
- Ν 2986/2002 - Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις.